

Innehållsförteckning

Sid	
	Paulus brev
3	Evangelium i enlighet med Mose lag
6	Paulus om lagen
10	Lagens uppgift
11	Paulus hänvisar till lagen
12	Lag och nåd
19	Tro - gärningar
23	Utlevd och tillräknad rättfärdighet
24	Judarna höll inte/vantolkade lagen
25	Gamla - nya förbundet
27	Hur nya bättre än gamla
28	Omskärelse
29	Dopet
30	Lagen - negativt
33	Laggärningar
34	Under lagen
35	Galaterbrevet
50	Subjekt eller objekt genitiv (Vår eller Jesu tro)

Paulus brev

Eftersom Paulus från början var rabbi som hade suttit vid en av Israels mest respekterade lärares fötter är det inte så förvånande att materialet som har att göra med lagen i Paulus brev är digert. Förutom att jag ordnat uttalandena temavis har jag brutit ut hela Galaterbrevet och hebréerbrevet eftersom det i dessa finns så stora sammanhängande sektioner med just lagen som tema.

I de flesta översättningar som gjorts har man utgått från att lagen är något dåligt som man nu är frigjord ifrån. Detta trots allt vad hela Bibeln och nya testamentet har att säga om saken. Därför har det funnits behov med så många kommentarer om just Paulus brev och jämförelser med olika översättningar m.m.

Evangelium i enlighet med Mose lag

Nya Testamentets budskap var inte något brott från gamla testamentet och Mose lag. Det var bara en fortsättning. Evangeliet förde Guds plan för upprättelse vidare ännu längre. Frälsning genom tro allena var inget nytt. Som Paulus demonstrerar speciellt i Romarbrevet så blev GT:S troshjältar frälsta just genom den tillräknade rättfärdigheten och inget annat

1¹Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel och avskild för Guds evangelium, ²som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna (Rom 1:1-2)

¹⁶Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror, först juden och sedan greken. ¹⁷Rättfärdighet från Gud uppenbaras i evangelium, av tro till tro, som det står skrivet: *Den rättfärdige skall leva av tro.* (Rom 1:16-17)

I lagen står alltså att den rättfärdige skall leva av tro. Det var inget nytt

Abraham rättfärdig av tro

4¹Vad kan vi nu säga att vår stamfader Abraham har vunnit genom gärningar? ²Om Abraham förklarades rättfärdig på grund av gärningar, då har han något att berömma sig av – men inte inför Gud. ³Ty vad säger Skriften? *Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.* ⁴Den som har gärningar att peka på får sin lön, inte av nåd utan som något han har förtjänat. ⁵Men den som utan att bygga på gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, honom räknas hans tro till rättfärdighet. ⁶Därför prisar också David den människa salig, som Gud tillräknar rättfärdighet utan gärningar: ⁷*Saliga är de, vilkas överträdelser är förlåtna och vilkas synder är överskylda.* ⁸*Salig är den man som Herren inte tillräknar synd.*

⁹Gäller denna saligprisning endast de omskurna eller även de oomskurna? Vi säger ju att tron räknades Abraham till rättfärdighet. (Rom 4:1-9)

Frågan är alltså inte tvärtom om den också gäller judarna utan om frälsning genom en tillräknad rättfärdighet också gäller hedningarna - inte bara judarna

¹⁰När blev den tillräknad honom? Sedan han blivit omskuren? Nej, det skedde medan han ännu var oomskuren. ¹¹Han tog emot omskärelsens tecken som bekräftelse på rättfärdigheten genom tron, och den ägde han redan som omskuren.

I GT lärs alltså ingen lagiskhet ut. Gåvan är fri. Det yttre tecknet - omskärelsen - är bara en yttre manifestation på något som redan skett.

Så skulle han vara fader till alla oomskurna som tror, och så skulle rättfärdighet tillräknas dem. ¹²Han skulle även vara fader till omskurna, till sådana som inte endast hör till de omskurna utan också vandrar i spåren av den tro som vår fader Abraham hade som omskuren. (Rom 4:10-12)

Abraham och löftet

¹³Det var inte genom lagen som Abraham och hans efterkommande fick löftet att ärva världen, utan genom den rättfärdighet som kommer av tro. (Rom 4:13)

Det ord som i våra svenska Biblar översätts lag kan ha flera betydelser. I vanliga fall står lagen för åtminstone hela innehållet i de fem Moseböckerna (som benämns Torah). Men ibland förstår man av sammanhanget att det ibland måste förstås snävare. Ibland syftar det endast på de legala avsnitten i Torah, ibland menas lag i allmänhet och ibland menas lagiskhet. Här betyder det endera de föreskrifter och påbud som mottogs vid Sinai berg,

¹⁴Om de som håller sig till lagen blir arvingar, då är tron utan innehåll och löftet satt ur kraft. (Rom 4:14)

Här är den svenska översättningen präglad av den teologi som säger att lagen är någonting primitivt och dåligt. Att hålla sig till lagen betyder att hålla sig till Guds vilja, att vilja leva i enlighet med hans föreskrifter i full vetskap om att jag aldrig kan göra mig förtjänta av min frälsning, eller på något sätt förtjäna den. I tro förtröstar jag på Guds löften i de fem Moseböckernas föreskrifter att jag får bli förlåten och vara fri av en tillräknad rättfärdighet som ges mig gratis därför att en annan tar min skuld och låter sitt blod rinna, dör, i mitt ställe. Levde jag före Jesu död så var Guds utsedda ställföreträdare oskyldiga felfria djur. Som framgår speciellt i Hebréerbrevet är det tydligt i systemet självt att detta inte var en slutlig lösning utan en underbar lösning i väntan på något ännu bättre och mer fullkomligt. Ett djur kan aldrig jämföras med en människa.

Så för att inte riskera att få en förståelse av den här versen som strider mot övriga Bibelns samstämmiga vittnesbörd så borde man tillägga ett endast eller byta ut lagen mot lagiskhet (som ju innebär att man menar sig kunna förtjäna rättfärdigheten genom att strikt hålla sig till yttre lagar och föreskrifter utan behöva ha en hjärtats tro).

Då skulle versen låta som: Om de som endast håller sig till lagens yttre föreskrifter blir arvingar... Eller: Om de som lever i lagiskhet blir arvingar...

¹⁵Lagen åstadkommer ju vrede. Men där ingen lag finns, där finns inte heller någon överträdelse. (Rom 4:15)

Här syftas det på lag i allmänhet, annars motsägs Bibelns, inklusive Paulus övriga vittnesbörd.

¹⁶Därför heter det ”av tro”, för att det skulle vara av nåd och löftet stå fast för alla hans avkomlingar, inte bara för dem som hör till lagens folk utan också för dem som har Abrahams tro, han som är allas vår fader. ¹⁷Så står det skrivet: *Till fader för många folk har jag satt dig,* och det är han inför Gud som han trodde på, honom som gör de döda levande och kallar på det som inte är, som om det vore till. ¹⁸Där allt hopp var ute, trodde och hoppades han att han skulle bli fader till många folk, som det var sagt: *Så talrika skall dina efterkommande bli.* ¹⁹Han sviktade inte i tron då han tänkte på att hans egen kropp saknade livskraft – han var då omkring hundra år – och att Saras moderliv var dött. ²⁰Han tvivlade inte i otro på Guds löfte utan blev i stället starkare i tron och gav Gud äran. ²¹Han var övertygad om att vad Gud hade lovat, det var han också mäktig att hålla. ²²Därför ”räknades det honom till rättfärdighet.” ²³Men dessa ord ”det räknades honom till rättfärdighet” skrevs inte bara för hans skull ²⁴utan även med tanke på oss. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som från de döda uppväckte Jesus, vår Herre, ²⁵han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. (Rom 4:16-25)

Här kommer det tydligt fram att denna väg till rättfärdighet - trons väg - var just den väg som Abraham begagnade och som lagen - i den vanliga betydelsen av de fem moseböckerna - undervisar om och pekar på som den enda framkomliga.

Paulus om lagen

Jag skulle önska att jag själv vore fördömd och skild från Kristus i mina bröders ställe – mina landsmän efter härstamning. ⁴De är israeliter, de har barnskapet och härligheten, förbunden och lagen, tempelgudstjänsten och löftena. ⁵De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, prisad i evighet, amen. (Apg 9:3-5)

Idel positiva saker de ärvt. Bland dem lagen och tempelgudstjänsten. Här ser vi också Paulus inställning till sina landsmän - judar som inte trodde på Jesus. Han konstaterade inte att de var gudsmördare och att de är förbannade för evigt, utan han längtade efter deras omvändelse och älskade dem så oerhört att han önskar att han själv vore fördömd om det skulle rädda dem.

⁸Stå inte i skuld till någon utom i kärlek till varandra. Ty den som älskar sin nästa har uppfyllt lagen. ⁹Dessa bud: *Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte mörda, Du skall inte stjäla, Du skall inte ha begär,* och alla andra bud sammanfattas i detta ord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* ¹⁰Kärleken gör inte något ont mot sin nästa. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse. (Rom 13:8-10)

Så när någon utbrister: jag är fri från lagen, vad menar man då? Fri från kärleken? Nej, man är fri, men inte från lagen som sådan, men från de fördömliga och förbannade lagen utmäter för synden eftersom Jesus tagit det straff jag borde ha haft.

Eftersom jag är fri och oberoende av alla, har jag gjort mig till allas tjänare för att vinna desto fler. ²⁰För judarna har jag blivit som en jude för att vinna judar. (1 Kor 9:19-20a)

Ett sätt att förstå denna passage är att tolka det som om Paulus vore en andlig kameleont. Han byter beteende och åsikter allt eftersom sällskapet varierar. I samband med apostlamötet i Jerusalem (Apg 15) tillrättavisar Paulus Petrus skarpt för just ett sådant beteende, så en sådan slutsats är nog felaktig. Det tolkning som är i linje med resten av Bibeln och övriga beskrivningar av Paulus hans åsikter och hans liv är att han tänkte sig/levde sig in i deras situation. Han var en ödmjuk HERRENS tjänare vars allt överskuggande mål var att vinna så många själar som möjligt för Kristus

För dem som står under lagen har jag, som inte själv står under lagen, blivit som den som står under lagen för att vinna dem som står under lagen. (1 Kor 9:20b)

Detta uttryck som på grekiska är "upo nomon" står inte för att leva i enlighet med Guds föreskrifter i Torah. För i så fall skulle man leva i tro och vara frälst och salig tack vare den tillräknade rättfärdighet Gud garanterade alla som levde i tro, vilket bl.a. innefattade att de fick sina synder förlättna genom den ställföreträdande död de av Gud föreskrivna offerdjuren stod för. Detta är Paulus uttryck för den perversion av lagen som Jesus, Paulus och de övriga apostlarna med sådan frenesi vänder sig emot: lagiskheten. Denna säger att det behövs inget annat än att mekaniskt följa ett utvalt set av yttre föreskrifter så har du det bra med Gud. Ingen trohet, kärlek, barmhärtighet behövs, bara paragrafrytteri. Detta var judendomens största villfarelse på Jesu tid och har så förblivit till denna dag. Tyvärr är det inte bara judarna som anammat detta också kristenheten har i större och mindre doser i olika

sammanhang och olika tider svalt lagiskhetens dödande villfarelse. Paulus blev ju dock inte lagisk, men istället för att förakta eller försmå sådana som trälade under detta så kände han med dem och levde sig in i deras situation för att kunna möta dem var de befann sig med det befriande evangeliet.

²¹För dem som är utan lag har jag blivit som den som är utan lag, för att vinna dem som är utan lag, fast jag själv inte är utan Guds lag utan lever i Kristi lag. (1 Kor 9:21)

Här kommer uttrycket Krist lag in. Vad är då Kristi lag. Det har nog getts en mängd svar på detta. Oftast menar man då att Kristi lag skulle vara att man älskar andra människor. I praktiken brukar det bli att man är allmänt gullig, velig och menlös. Alla dessa varierande uppfattningar om vad Krist lag kunde vara har egentligen vuxit fram ur den förvirring som präglat kristenheten rörande Mose lag, dess ställning och dess uppgift åtminstone sedan 300-talet efter Kristus då de hednakristna blev i majoritetsställning i kristenheten.

Det som ordagrant här sägs är "not being un-torahed of God but (on the contrary) en-Torahed by the Messiah" alltså i fri översättning "jag har inte blivit tagen ur lagens ram av Gud utan tvärtom satts in i lagen genom Messias. I JNT översätts versen såhär: "although I myself am not outside the framework of Gods Torah but within the framework of Torah as upheld by the Messiah". Paulus säger alltså att han ärs inom lagen såsom den är upprätthållen av Messias. Han som inte kom för att ta bort ens en prick av lagen utan för att fullborda den. Det betyder att den undervisning (lag) Gud gav genom Mose inte är satt ur spel eller ur kraft, men att genom det nya förbundets införande, Messias lidande, död och uppståndelse är endel föreskrifter i Mose undervisning omgrupperad. Vissa föreskrifter har kommit mer i skymundan, andra har lyfts fram mer. Det som många översättningar totalt har misslyckats med att ta fram är att nya testamentet har getts oss som Torah, som lag. Det har samma status som gamla testamentet och Mose lag. Det är en aspekt av vad det betyder när Jesus säger att han inte kom för att upphäva lagen utan för att fullborda den. Det gör han när han ger de rätta tolkningarna av omstridda passager i Mose lag, men också genom att hela nya testamentet ges oss. När nya testamentet kom på plats kommer inget mer att tilläggas i Guds undervisning till människan förrän han själv kommer tillbaka som han lovar i skriften.

²²För de svaga har jag blivit svag för att vinna de svaga. För alla har jag blivit allt, för att jag i varje fall skall frälsa några. ²³Allt gör jag för evangeliets skull, för att jag själv skall få del av det. (1 Kor 9:22-23)

Men när detta förgängliga har klätts i oförgänglighet och detta dödliga klätts i odödlighet, då skall det ord fullbordas som står skrivet: Döden är uppslukad och segern vunnen. ⁵⁵Du död, var är din seger? Du död, var är din udd? ⁵⁶Dödens udd är synden, och syndens makt kommer av lagen. ⁵⁷Men Gud vare tack, som ger oss segern genom vår Herre Jesus Kristus. (1 Kor 15:54-57)

Syndens makt kommer av lagen... Det här behandlas utförligt av Paulus i Romarbrevet bl.a. 3:19-31;5:12-21; 7:1-25. På grund av vårt fallna tillstånd räcker det inte med att veta vad som är rätt för att vi ska göra det. När vi får reda på vad som är rätt att göra så reagerar vår gamla mänska med uppror. Genom Guds undervisning (lagen) vet vi vad vi borde göra. Vår gamla mänskans reaktion är uppror. Men denna reaktion var ingen missräkning för Gud. Därigenom att vi reagerar så kan vi drivas allt starkare till Gud, för vem ska rädda oss från denna dödens kropp? Jo Gud vare tack, genom Jesus Kristus vår Herre. (Rom7-8 bl.a.)

Rättfärdigheten genom tron

3¹För övrigt, mina bröder, gläd er i Herren. För mig är det inte besvärligt att skriva samma sak till er, och för er är det säkrast så. ²Se upp för hundarna. Se upp för de onda arbetarna. Se upp för de sönderskurna. ³Det är vi som är de omskurna, vi som tjänar genom Guds Ande och berömmar oss av Kristus Jesus och inte förlitar oss på yttre ting, ⁴fast också jag kunde förlita mig på yttre ting. (Fil 3:1-4)

Liksom i galaterbrevet har det kommit människor som menar att också hedningar måste omskära sig om de kommer till tro. Detta fast apostlamötet i Jerusalem slog fast att så inte är fallet.

Ja, om någon menar att han kan förlita sig på yttre ting, så kan jag det ännu mer, ⁵jag som blev omskuren på åttonde dagen och som är av Israels folk och Benjamins stam, en hebré född av hebreer, jag som i fråga om lagen var en farisé, ⁶i fråga om iver en förföljare av församlingen, i fråga om rättfärdighet, den som vinnas genom lagen, en oklanderlig man. (Fil 3:5-6)

Den rättfärdighet som vinnas genom lagen. Här är det givetvis inte fråga om den rättfärdighet som lagen erbjuder när den är rätt förstådd - den tillräknade som ges av nåd - utan den lagiskheten har att erbjuda. Alltså den man kan få om man uppfyller ett utvalt set föreskrifter ur lagen

⁷Men allt det som var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. ⁸Ja, jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus ⁹och bli funnen i honom, inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen (*ett lagiskt paragrafrytteri*), utan med den som kommer genom tro (*tillit till*) på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron. (*den som också gamla testamentet lär*)¹⁰Då känner jag Kristus och kraften från hans uppståndelse och delar hans lidanden genom att bli lik honom i en död med honom, ¹¹i hoppet om att nå fram till uppståndelsen från de döda. (Fil 3:7-11)

Låt ingen bedra er på något sätt. Ty först måste avfallet komma och laglöshetens människa, fördärvets son, öppet träda fram, ⁴motståndaren som förhäver sig över allt som kallas gud eller heligt, så att han sätter sig i Guds tempel och säger sig vara Gud. ⁵Kommer ni inte ihåg att jag sade er detta, när jag ännu var hos er? (2 Tess 2:3-5)

Här är alltså en av beskrivningarna på antikrist. Han är laglöshetens mänska. Det betyder inte i första hand att han inte håller hastighetsbegränsningarna eller mutar utan primärt givetvis i detta bibliska sammanhang att han inte vill veta av, lyda eller underordna sig lagen, Guds undervisning genom Mose och den övriga skriften

⁶Ni vet vad det är som nu håller honom tillbaka, så att han kan träda fram först när hans tid kommer. ⁷Redan är ju laglöshetens hemlighet verksam. Han som nu håller tillbaka måste endast först röjas ur vägen. ⁸Sedan skall den laglöse öppet träda fram. Men honom kommer Herren Jesus att döda med sin muns anda och förgöra, när han visar sig vid sin ankomst. ⁹Den laglöses ankomst är ett verk av Satan och sker med stor kraft, med lögnens alla tecken och under ¹⁰och med all slags orättfärdighet som bedrar dem som går förlorade, eftersom de inte tog emot sanningen och älskade den, så att de kunde bli frälsta. ¹¹Därför sänder Gud en kraftig

villfarelse över dem så att de tror på lögnen ¹²och blir dömda, alla dessa som inte har trott på sanningen utan njutit av orättfärdigheten. (2 Tess 2:3-11)

medan vi väntar på det saliga hoppet, att vår store Gud och Frälsare Jesus Kristus skall träda fram i härlighet. ¹⁴Han har offrat sig själv för oss för att friköpa oss från all laglöshet och rena åt sig ett egendomsfolk, som är uppfyllt av iver att göra goda gärningar. ¹⁵Så skall du tala, förmana och tillrättvisa med allt eftertryck (Titus 2:13-15)

Jesus har friköpt oss från all laglöshet (torahlöshet). Han har köpt ett egendomsfolk åt sig som skall göra goda gärningar inte för att förtjäna sin rättfärdighet, men som en reaktion på den. Detta rimmar illa med att säga "Halleluja jag är fri från lagen"

⁹Men undvik dåraktiga dispyter och frågor om släktregister och kiv och stridigheter om lagen. Sådana är skadliga och helt meningslösa. (Titus 3:9)

Allt onödigt kivande om detaljer i lagen är av ondo. Det torde vi kunna instämma i nu 2000 år efteråt att skulle kristi församling och dess ledare följt denna anvisning bättre skulle en massa elände kunnat undvikas.

¹⁴Ty hela lagen är uppfylld i detta enda budord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* (Gal 5:14)

Paulus håller alltså med Jesus...

Lagens uppgift

⁹Men vi vet att allt vad lagen säger, det talar den till dem som har lagen, för att var mun skall stoppas till och hela världen stå med skuld inför Gud. ²⁰Ty ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar.

Det ord som här översätts laggärningar har i Paulus språkbruk betydelsen lagiska gärningar.

Genom lagen ges insikt om synd. (Rom 3:19-20)

Det innebär givetvis inte att det är Lagens enda uppgift, men den aspekten lyfts här fram.

Adam och Kristus

¹²Därför är det så: Genom en enda människa kom synden in i världen och genom synden döden, och så kom döden över alla människor, eftersom alla hade syndat. ¹³Synd fanns i världen redan före lagen, men synd tillräknas inte där ingen lag finns. ¹⁴Ändå härskade döden från Adam till Mose också över dem som inte hade syndat genom en överträdelse sådan som Adams, han som är en förebild till den som skulle komma. (Rom 5:12-14)

Men dessutom kom lagen in för att fallet skulle bli så mycket större. Men där synden blev större, där överflödade nåden ännu mer (Rom 5:20)

Det betyder förstås inte att det är bättre att vi syndar mer så att nåden kan flöda över alla breddar, som Paulus tydligt poängterar vid andra tillfällen. Men om jag som syndare blir medveten om mer av min synd så att jag måste ropa Herre förbarma dig över mig och "vem kan frälsa mig från denna dödens kropp" - då får jag veta att nåden kommer att räcka till den kommer att flöda ännu högre än min synd.

De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om. ⁸Men vi vet att lagen är god, om man brukar den rätt ⁹och inser att den inte är till för rättfärdiga

sådana som tagit emot Guds tillräknade rättfärdighet genom Jesus Kristus och endast till den del där lagen överbevisar om synd, rättfärdighet och dom. Paulus försöker givetvis inte säga att den rättfärdige ska strunta i Guds heliga och goda lag...

utan för laglösa (de som ställt sig utanför Torah, som säger sig inte behöva den eller som struntar i den i alla fall - jude eller hedning) och upproriska, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga, för dem som misshandlar sin far och mor, för dråpare, ¹⁰för dem som utövar otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och för alla som står emot den sunda läran – ¹¹detta enligt det evangelium om den välsignade Gudens härlighet, som har anförtrotts åt mig. (1 Tim 1:7-11)

Paulus hänvisar till lagen

I de här exemplen kommer det fram att Paulus hela tiden hänvisar till lagen som en auktoritet som fortfarande är i kraft. Inget nedvärderande utan det som har hänt var helt i enlighet med vad lagen förutsade och i linje med vad Mose lag lärde om Gud, människans synd och vägen till frälsning

²¹Det står skrivet i lagen: *Genom folk med främmande språk och främmande läppar skall jag tala till detta folk, och inte ens då skall de lyssna till mig*, säger Herren (1 Kor 14:21)

Liksom kvinnorna tiger i de heligas alla församlingar ³⁴skall de tiga i era församlingar. De får inte tala utan skall underordna sig, som också lagen säger. (1 Kor 14:34)

Jag meddelade er det allra viktigaste, vad jag själv hade tagit emot, att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, ⁴att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna (1 Kor 15:3-4)

Som medarbetare uppmanar vi er också att ta emot Guds nåd så att den blir till nytta. ²Han säger ju: *Jag bönhör dig i rätt tid, och jag hjälper dig på frälsningens dag*. Se, nu är den rätta tiden, nu är frälsningens dag. (2 Kor 6:2)

Vad kan ett Guds tempel ha för gemenskap med avgudarna? Vi är den levande Gudens tempel, ty Gud har sagt: *Jag skall bo hos dem och vandra med dem, och jag skall vara deras Gud, och de skall vara mitt folk*. ¹⁷Därför säger Herren: *Gå ut från dem och skilj er från dem och rör inte vid något orent. Då skall jag ta emot er*, ¹⁸*och jag skall vara er Fader, och ni skall vara mina söner och döttrar, säger Herren, den Allsmäktige* (2 Kor 6:16-18)

Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött. (Ef 5:31)

6¹Ni barn, lyd era föräldrar i Herren, det är rätt och riktigt. ²*Hedra din far och mor*. Detta är det första bud som har ett löfte: ³*för att det skall gå dig väl och du skall leva länge på jorden* (Ef 6:1-3)

Lag och nåd

¹⁴Synden skall inte vara herre över er, ty ni står inte under lagen utan under nåden.

Paulus säger alltså inte att nu när vi står under nåden behöver vi inte ta det så noga med synden mera. Han säger tvärtom: Nu när vi står under nåden skall synden inte längre vara herre över oss. Nåden ger kraft att göra vad Gud vill. Nåden är det rätta elementet för att vi bättre skall kunna leva efter Guds goda lag. De stöder varandra, lag och nåd, de är inte varandras motsats. Att inte stå under lagen, men under nåden innebär alltså att man lever mer i enlighet med Guds lag, inte mindre! Se även följande kommentar.

Det grekiska uttrycket för "under lagen" "upo Nomon" som Paulus använder uttrycker lagiskhet, alltså en perversion av Guds goda lag. Då Paulus vill uttrycka att man lever inom lagens verkningsområde, lagens ram, använder han uttrycket "en Torah". Legalism definieras bl.a. såhär: en perversion av lagen till ett system av regler för att förtjäna Guds pris utan tro, tillit, trofasthet, kärlek eller gemenskap med Gud - laggivaren. Se JNTk Rom 6:14, Gal 3:23bk)

¹⁵Hur är det alltså? Skall vi synda, eftersom vi inte står under lagen utan under nåden? Naturligtvis inte! ¹⁶Vet ni inte att om ni gör er till slavar under någon och lyder honom, då är ni hans slavar och det är honom ni lyder, antingen under synden, vilket leder till död, eller under lydningen, vilket leder till rättfärdighet? (Rom 6:14-16)

Står vi under nåden och syndar (medvetet och urskuldande) då blir vi syndens slav vilket leder till död - även om vi högljutt lyfter fram att vi lever under nåden. Lever vi däremot i lydning mot Guds goda lag (inte någon lagisk perversion som Jesus vände sig emot) leder det till rättfärdighet.

Friheten från lagen

¹Eller vet ni inte, bröder – jag talar till sådana som känner lagen – att lagen råder över människan så länge hon lever? ²Så är en gift kvinna genom lagen bunden vid sin man så länge han lever. Men när mannen är död, är hon fri från den lag som band henne vid mannen. ³Därför kallas hon äktenskapsbryterska, om hon ger sig åt en annan man så länge hennes man lever. Men om mannen dör, är hon fri från lagen och är inte någon äktenskapsbryterska, om hon blir en annan mans hustru. (Rom 7:1-3)

Givetvis inte fri från hela lagen, men från de aspekter av lagen som har att göra med äktenskap. Hon är fri att gifta om sig. Hon är fri från lagen som sa att det är äktenskapsbrott att skilja sig och gifta om sig med en annan.

⁴Så har också ni, mina bröder, genom Kristi kropp blivit dödade från lagen, så att ni tillhör en annan, honom som har uppstått från de döda, för att vi skall bära frukt åt Gud. (Rom 7:4)

Genom att vi syndade var vi syndens (djävulens) träl. Våra lemmar var i syndens tjänst. Men när en mänska omvänder sig och blir/är döpt så döps hon/han till Jesu död och uppståndelse. Bibeln säger att vi dör med honom. Den som dör är vår gamla människa. Efter det här att vi

har dött är vi alltså fria från den del av lagen som sa att syndens straff är döden och som band den som syndar med synden. Vi är fria att leva för Gud istället. Vi är fria att följa Guds goda lag! När vi blir dödade från (dödens och syndens) lag blir vi alltså fria att leva efter lagen. Vi dog från de aspekter av lagen som höll oss fångna i fångenskap och hindrade oss att leva efter lagen. (Se JNTk Rom 7:4)

⁵Ty så länge vi behärskades av vår onda natur, var de syndiga begär som väcktes till liv genom lagen verksamma i våra lemmar, så att vi bar frukt åt döden. (Rom 7:5)

Problemet var alltså inte att lagen inte var god. Problemet var vår upproriska natur som vaknar till liv så fort någon säger du får inte det eller det. Därför blev alltså Guds goda lag som var ämnat att ge liv till död. Detta eftersom den fördömde synden och när lagen kom syndade hon mer - inte mindre. Men när vi dött bort från vår gamla mänska, omvänt oss, dött med Jesus genom dopet dog vi från fördömsen, vi dog från förbannelsen och blev fria till att kunna följa Gud och hans goda lag.

⁶Men nu är vi lösta från lagen, eftersom vi har dött bort från det som höll oss fångna. Så står vi i Andens nya tjänst och inte i bokstavens gamla tjänst. (Rom 7:6)

Alltså från den aspekt av lagen som höll oss fångna i syndens tjänst. Från den aspekt som gjorde att vi p.g.a. vår fördärvade natur reagerade med uppror inför lagens bud. Detta skedde när Jesus tog straffet för våra synder -döden.

Lagens makt att framkalla synden

⁷Vad skall vi då säga? Att lagen är synd? Nej, visst inte! (Heaven forbid) (Rom 7:7a)

Paulus avvisar å det bestämdaste den felaktiga slutsats man kunde ha dragit av delar av vad Paulus i det föregående undervisat om

Men det var först genom lagen jag lärde känna synden. Jag hade inte vetat vad begäret var, om inte lagen hade sagt: *Du skall inte ha begär.* (Rom 7:7b)

Denna aspekt av lagen ska vi dö ifrån bit för bit - alltså dess makt att uppväcka synden i mitt liv.

⁸Men synden grep tillfället och väckte genom budordet alla slags begär i mig. Ty utan lagen är synden död. ⁹Förr levde jag utan lagen, men när budordet kom, fick synden liv ¹⁰och jag dog. Då visade det sig att budordet som skulle föra till liv, blev till död. ¹¹Ty synden grep tillfället och bedrog mig genom budordet och dödade mig genom det. ¹²Alltså är lagen helig och budordet heligt, rätt och gott. ¹³Har då det som är gott blivit min död? Nej, visst inte! Men synden har blivit det, för att den skulle framstå som synd. Genom det som är gott åstadkom den min död. Så skulle synden genom budordet framstå som i högsta grad syndig. (Rom 7:8-13)

Synden är alltså något så kraftfullt att man är chanslös. Den tar det bästa av vad Gud hade gett - Lagen, som är helig, rätt och god - och använder den till att väcka begär och att bära frukt åt död. Det är inte konstigt att Paulus snart kommer att utropa - vem ska frälsa mig från denna dödens kropp. Jo Jesu död befriar oss från fördömsens makt att binda oss vid synden.

Lagens vanmakt att framkalla det goda

¹⁴Vi vet att lagen är andlig, men själv är jag köttslig, såld till slav under synden. ¹⁵Ty jag kan inte fatta att jag handlar som jag gör. Det jag vill, det gör jag inte, men det jag hatar, det gör jag. ¹⁶Om jag nu gör det jag inte vill, samtycker jag till lagen och säger att den är god. ¹⁷Men då är det inte längre jag som gör det, utan synden som bor i mig. ¹⁸Ty jag vet att i mig, det vill säga i mitt kött (*alltså min gamla natur*), bor inte något gott. Viljan finns hos mig, men att göra det goda förmår jag inte. ¹⁹Ja, det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag. (Rom 7:14-19)

Att besegra synden enbart med kunskapen om vad som är rätt - som lagens bokstav kan berätta - lyckas inte. Vi behöver den helige Andes hjälp och kraft.

²⁰Men om jag gör det jag inte vill, då är det inte längre jag som gör det, utan synden som bor i mig. (Rom 7:20)

Det här säger inte Paulus för att ursäkta synden utan för att småningom kunna lyfta fram att vi har fått oss en ny natur given, som inte är såld till slav under synden...

²¹Jag finner alltså den lagen: jag vill göra det goda, men det onda finns hos mig. ²²Till min inre människa gläder jag mig över Guds lag, ²³men i mina lemmar ser jag en annan lag, som ligger i strid med lagen i mitt sinne och som gör mig till fånge under syndens lag i mina lemmar. ²⁴Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp? ²⁵Gud vare tack, Jesus Kristus, vår Herre! Alltså tjänar jag själv med mitt sinne Guds lag, men med köttet tjänar jag syndens lag. (Rom 7:14-25)

Här kommer alltså lösningen, räddningen - Jesus Kristus - som räddar oss till att kunna leva efter Guds goda lag så vi inte är bundna till att leva i syndens klor. Jesus frigör alltså till ett liv i harmoni med Guds lag.

8¹Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus. ²Ty livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag. (Rom 8:1-2)

Denna vers summerar och kröner de första sju kapitlen i Bibeln

Syndens och dödens lag innebär att jag gör det jag inte vill (beskrivet i kapitel sju) och mina lemmar gör syndens tjänst och frukten är död. Livets Andes lag betyder att jag tack vare Jesu död fått Guds ande så rikligt ingjuten i mig att Han ger mig kraft att göra det jag vill. Han ger kraft till ett heligt liv. Han ger kraften och förmågan att leva mer i enlighet med Guds goda lag. "Genom Mose kom lagen, men nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus" (Joh 1:16-17) d.v.s. genom Jesus blev vi givna den rätta atmosfären och drivkraften, nåden, vi fick också sanningen om oss själva och vår egen förmåga och natur. Jag får börja så i andens åker istället för köttets åker (se Galaterbrevet 6:7-9) och skörda frukter därefter

³Det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den syndiga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, han som till det yttre var lik en syndig människa, och i hans kropp fördömde Gud synden. ⁴Så skulle lagens krav uppfyllas i oss som inte lever efter köttet utan efter Anden. (Rom 8:3-4)

Det var alltså inte lagen som var dålig, men vår natur. Gud tar itu med problemet - synden, inte lagen - och fördömer den. Tack vare Jesus blev lagen uppfylld, Jesus tog syndens följd

(förbannelsen som lagen föreskriver synd) och han ger oss den juridiskt fullt hållbara tillräknade rättfärdigheten som en fri gåva till var och en som tror. Det ger befrielse från all slags fördömelse som alltid i sin tur tvingar fram ännu mera synd. Fördömsen tar bort kraften ur kroppen - såväl fysiskt, själsligt som andligt. Istället får vi leva omslutna av den nåd som ger kraft att leva ett liv närmare och närmare Guds goda vilja - hans Torah (lag). Jesus har dött i vårt ställe, för att vi ska få leva för honom som har dött för oss...

⁵De som lever efter sin köttsliga natur (gamla mänska, natur) tänker på det som hör till köttet (egen vinning, själviskhet), men de som lever efter Anden (alt. anden - sin nya pånyttfödda mänska) tänker på det som hör till Anden. (t.ex. Andens frukter Gal 6) ⁶Köttets sinne är död, men Andens sinne är liv och frid. ⁷Köttets sinne är fiendskap mot Gud. Det underordnar sig inte Guds lag och kan det inte heller. ⁸De som följer sin syndiga natur kan inte behaga Gud. (Rom 8:5-8)

Det är köttets sinne som inte underordnar sig Guds lag. Köttets sinne som är fiendskap mot Gud och aldrig kan behaga honom. Hur kan det då bli så fel att kristna ibland skrålar: jag är fri från lagen - halleluja. (Det fina i kråksången är att det ofta bara är att man inte förstår vad man säger. Det man oftast menar - och borde säga - är att man är fri från den förbannelse som lagen föreskriver som straff för synd och brott mot Guds vilja) Det är köttet som vill vara fritt från lagen, köttet som varken vill eller kan underordna sig Guds lag. Den pånyttfödda människan vill följa - inte sin gamla, syndiga natur - utan den nya som vill underordna sig och ha sin glädje i Guds lag och Hans goda vilja.

10¹Bröder, mitt hjärtas önskan och min bön till Gud för dem (Israels folk, judarna) är att de skall bli frälsta. (Rom 10:1)

Här är ett av de väldigt många platserna i Bibeln där det tydligt kommer fram vilken inställning Paulus hade till andra judar och vilken vi ska ha. Vi ska be om deras frälsning. Gud är inte färdig med sitt folk Israel. Han har kallat dem tillbaka till sitt land och tiden för deras frälsning som folk (se bl.a. Rom 11) närmar sig.

²Jag kan vittna om att de hängivet tjänar Gud, men de saknar den rätta insikten. ³De känner inte rättfärdigheten från Gud utan strävar efter att upprätta sin egen rättfärdighet och har inte underordnat sig rättfärdigheten från Gud. (Rom 10:2-3)

De har alltså blivit blinda för vad lagen som helhet lär - att det finns ingen annan väg till Guds närhet än genom blodsoffer, d.v.s. att någon annan tar den skuld, synd och orenhet som genomsyrar mig. Det levitiska offersystemet fullkomligt skriker ut det. Paragraferna som säger vad som är rätt och fel skall driva till den blodköpta vägen in till friden med Gud. Innan Jesus dog garanterades förlåtelse och rening via att man trodde (förlitade) på att Gud förlät om man följde hans offerföreskrifter. Man tog emot den tillräknade rättfärdigheten genom tro. Vägen till frid med Gud är likadan nu. Men efter Jesu offerdöd är det genom förlitande (tro) på det fullkomliga offret och den förlåtelse och rening Gud utlovar genom det som vi garanteras den tillräknade rättfärdigheten. Alla djuroffren pekade mot och förebådade Jesu försoningsgärning.

Den perversion som många av de skriftlärda och majoriteten av judarna hade gjort var att de menade att om de mekaniskt håller ett set regler så presterar de vad som behövs för att de

skall anses rättfärdiga. Ingen tro behövs. Det är yttre paragraflydnad som är avgörande och så bygger de sin egen frälsningsväg genom lagiska gärningar istället för att ta emot den färdiga, fulla rättfärdigheten från Gud.

⁴Ty Kristus är lagens slut, till rättfärdighet för var och en som tror.

Den här översättningen hör till de mest förvirrande och fruktansvärda - om man läser meningen som den står. Messias har gjort slut på lagen? Lagen är ju inte de 10 budorden när uttrycket används i Bibeln. Lagen är åtminstone de 5 Moseböckerna, ibland hela GT. Bara i undantagsfall kan "lagen" användas om de begränsade "lagparagrafavsnitt" som finns i Moseböckerna (så sker bl.a. i Galaterbrevet. Hur kan man översätta så när Jesus säger så tydligt att det inte kan missförstås: Jag har inte kommit för att upphäva lagen - utan att fullborda den; före en enda prick av lagen förgås ska jord och himmel förgås... (Matt 5:17-19)

Det finns nämligen tre huvudsakliga sätt att översätta ordet "telos" som står där på grekiska.

1/ uppfyllelse

2/ mål

3/ slut

Om Jesus skulle ha gjort slut på lagen så gjorde Han precis det Han sa att Han inte skulle göra. Om Jesus skulle ha gjort slut på lagen skulle Han inte varit Messias! Messias skulle upprätta Guds goda lag inte förstöra den. Om Jesus gjort slut på lagen vad är kvar då? Ska vi mörda och stjäla och begå äktenskapsbrott i frid och fröjd nu?

Det som menas med denna översättning är att Guds rättfärdighet fås inte genom att man lagiskt följer regler, utan att man tar emot Guds rättfärdighet av tro. Men kära nån. Lär de 5 Moseböckerna det? Nej! Det var ju den tolkningen Jesus blev ursinnig över. Den tolkningen hade "de skriftlärdes lögnpenna skrivit dit. Den synen var ju en perversion av lagen. Tyvärr så har väldigt många kristna den synen att det är den perverterade synen på lagen som är den rätta. Denna uppfattning är grunden till sådan här översättningar och orsaken till den förvirrade syn på lagen som finns i de flesta kristna sammanhang. Ibland säger vi - halleluja jag lever inte under lagen utan under nåden (utan att egentligen fatta vad vi säger) Ibland argumenterar vi mot homosexualitet, abort, äktenskapsbrott (med all rätt) utgående från att lagen säger att det är en styggelse, en synd - men Kristus hade ju gjort slut på lagen... eller?

Däremot så är de andra två varianterna i harmoni med vad Jesus säger om sig själv och också vad lagen och profeterna säger och förutsäger om Messias. Jesus levde ut vad lagen föreskrev. Han demonstrerade vad målet för lagen var. Han demonstrerade hur ett liv i enlighet med Guds lag ser ut. Han uppfyllde också alla lagparagrafers krav så att han kunde bli ett fläckfritt offer. Skulle inte han ha uppfyllt lagen skulle Han bara ha dött som ett straff för att Han hade syndat. Som syndfri hade döden ingen rätt till honom, Satan hade ingen hake på honom och han kunde istället dö för allas vår skull.

Avsnittet Rom 10:4-10 är riktat till troende judar, troende hedningar vänder sig Paulus till i v. 11-13. Därför upprepar jag v. 4 här men översatt på ett annat sätt som är i harmoni med sammanhanget och resten av Bibeln.

v. 4 För målet mot vilket Torahn (5 Moseböckerna = lagen) siktar är Messias som erbjuder rättfärdighet åt var och en som tror

⁵Mose skriver ju om den rättfärdighet som kommer av lagen: *Den människa som håller lagen skall leva genom den.* (= skall få evigt liv genom den)

Man kan inte hålla lagen utan att vandra i ett kärleksfullt trosförhållande mot Gud. Man är rättfärdig p.g.a. att man i lydnad och tro använder de sätt Gud föreskrev för att motta förlåtelse - d.v.s. genom att låta ett oskyldigt ställföreträdande offerdjur ta mitt straff

⁶Men den rättfärdighet som kommer av tron säger

Här är igen översättningen gjord utgående från att det finns ett motsatsförhållande mellan gamla förbundet och nya, att lagen lär ett legalistiskt liv, utan kärlek och tro. Vilket båda är synnerligen felaktiga påståenden. Det nya förbundet leder längre, det är bättre än förbundet på Sinai, men det är inget motsatsförhållande mellan dessa.

Här är det ordet "men" ("de" på grekiska) som kan översättas så olika.

1/ Det kan betyda det som här översatts: därutöver, vidare - med betydelsen att vad som följer fortsätter tanketråden som redan påbörjats: Jag älskar dig - och - jag vill alltid älska dig

2/ Men, tvärtom. Uttrycker alltså en kontrast. Så har det översatts här.

3/ Men, bara om. Det som följer är inte i kontrast men begränsar det som tidigare sagts.

Den felaktiga förförståelse som de flesta översättare haft (se tidigare kommenterade verser) har lett till att man valt att kontrastera istället för att gå vidare i vers 6 (alt 1). Väljer man alternativ tre blir innebörden att Paulus preciserar hur man ska hålla lagen för att få liv - jo endast genom handlingar gjorda i tro, inom ett levande kärleksförhållande till den Gud man tjänar. Som tidigare påpekats: synen att lagen (de 5 Moseböckerna) lär ut legalism är en felaktig perversion som de ledande rabbinerna och majoriteten av judarna höll sig till. Denna felaktiga perversion var det ju som Jesus ursinnigt vände sig mot...

: Fråga inte i ditt hjärta: Vem skall fara upp till himlen? – det vill säga för att hämta ner Kristus –⁷ eller: Vem skall fara ner i avgrunden (dödsriket - sh'ol)? – det vill säga för att hämta upp Kristus från de döda. ⁸Vad säger den då? Ordet är dig nära, i din mun och i ditt hjärta, nämligen trons ord som vi predikar.

Här citerar Paulus från den Torah som misstolkats av så många till att lära lagiskhet för att visa på att den också lär trons rättfärdighet

⁹Om du därför (på basen av vad Torah lär) med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli frälst. ¹⁰Ty med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst. ¹¹Skriften säger: *Ingen*

som tror på honom skall stå där med skam. ¹²Det är ingen skillnad mellan jude och grek. Alla har en och samme Herre, och han ger sina rikedomar åt alla som åkallar honom. ¹³*Ty var och en som åkallar Herrens namn skall bli frälst.* (Rom 10:1-13)

Här igen citerar Paulus från GT avsnitt som proklamerar frälsning som kommer av tro.

En utvald rest ur Israel skall frälsas

11¹Jag frågar nu: Har då Gud förskjutit sitt folk? Visst inte. Jag är själv israelit, av Abrahams ätt och av Benjamins stam. ²Gud har inte förskjutit sitt folk, som han tidigare har känt som sitt. Eller vet ni inte, vad Skriften säger där den talar om Elia, hur han vänder sig till Gud och anklagar Israel: ³*Herre, dina profeter har de dödat, och dina altaren har de rivit ner. Jag ensam är kvar, och mig vill de döda.* ⁴Men vad svarar Gud honom? *Jag har lämnat kvar åt mig sjutusen män som inte har böjt knä för Baal.* ⁵På samma sätt finns det också i denna tid en rest som Gud har utvalt av nåd. ⁶Men om det var av nåd, så var det inte på grund av gärningar, annars vore nåden inte längre nåd. ⁷Vad följer då av detta? Jo, vad Israel strävar efter har det inte uppnått. De utvalda har nått det, men de andra har blivit förstockade (Rom 11:1-7)

Här kommer det fram att nåd inte skall sammanblandas med gärningar. Men genom hela Bibeln kommer det också tydligt fram att: vi har blivit frälsta av nåd för att kunna göra de gärningar som hör rättfärdigheten till. Men vi gör inte gärningar för att bli frälsta.

¹³Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurna natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser ¹⁴och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss.

När någon blev korsfäst spikade man upp en skylt ovanför honom där man skrev vilka brott han hade gjort (jfr vad Pilatus skrev på korset)

Det har han tagit bort genom att spika fast det på korset. ¹⁵Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem. (Kol 2:8-15)

Tack vare Jesu försoningsgärning har vi tillträde till den nåd som frälsar oss genom tron - så att vi kan leva för honom som dött för oss. Nåden ger kraft att leva mer i enlighet med Guds goda lag - inte att strunta i den.

Tro - gärningar

Tro innebär lydnad

Genom honom har vi fått nåd och apostlaämbete för att bland alla hednafolk föra människor till trons lydnad för hans namns skull (Rom 1:5)

Det handlar alltså om en lydnad - inte en köttslig "frihet" att göra vad man vill - för det finns ju nåden

Trons och otrons gärningar

⁶Han skall ge var och en efter hans gärningar: ⁷evigt liv åt dem som uthålligt gör det goda och söker härlighet, ära och odödlighet, ⁸men vrede och dom åt dem som söker sitt eget och inte lyder sanningen utan orättfärdigheten. ⁹Nöd och ångest skall komma över varje människa som gör det onda, främst över juden och även över greken, ¹⁰men härlighet, ära och frid över var och en som gör det goda, främst över juden och även över greken, ¹¹ty Gud är inte partisk. ¹²Alla som har syndat utan lagen kommer också att bli förtappade utan lagen, och alla som har syndat under lagen kommer att fördömas av lagen. ¹³Det är inte lagens hörare som blir rättfärdiga inför Gud, utan lagens görare skall förklaras rättfärdiga. ¹⁴Ty när hedningar som saknar lagen, av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag, fastän de inte har lagen. ¹⁵De visar att det som lagen kräver är skrivet i deras hjärtan. Om det vittnar också deras samveten och, när de är tillsammans, deras tankar, som anklagar eller försvarar dem. ¹⁶Det skall visa sig på den dag då Gud dömer det som är fördolt hos människorna, allt enligt det evangelium som jag predikar på Jesu Kristi uppdrag. (Rom 2:6-16)

Ibland brukar det lyftas fram att Paulus lär nåden allena och Jakob är den som fortfarande talar om gärningar. Men här ser vi mycket tydligt att det finns ingen skillnad mellan Paulus och Jakob. En tro utan gärningar är död - som Jakob skriver. Men gärningarna skall strömma fram ur ett pånyttfött, andefyllt liv, som ett resultat av en levande tro. Inte som en lagisk prestation för att försöka förtjäna nåden.

Förklarad rättfärdig i Kristus

²¹Men nu har utan lagen en rättfärdighet från Gud blivit uppenbarad, en som lagen och profeterna vittnar om, ²²en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus (*hellre: genom Jesu Kristi tro(het)*), för alla som tror. Ty här finns ingen skillnad. ²³Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, ²⁴och de står som rättfärdiga utan att ha förtjänat det, av hans nåd, därför att Kristus Jesus har friköpt dem (Rom 3:21-24)

Denna rättfärdighet som kommer p.g.a. Jesu Kristi tro(het) mot sin Fader är ny. Profeterna och lagen vittnar om att den ska komma genom alla förebilder i tempeltjänsten, genom alla profetior m.m. Men den fanns inte där som ett fullbordat faktum. Det nya är inte frälsning p.g.a. tro (förtröstan) utan det är Jesu Kristi tro(het) genom sin offergärning som är ny och ger en juridiskt hållbar tillräknad rättfärdighet. Den skall tas emot i tro (förtröstan) liksom den överskylning av synder som gavs genom offersystemet

²⁵Honom har Gud, genom hans blod, ställt fram som en nådastol (Kapparah - täckelse, överskylning av våra synder), att tas emot genom tron. (Rom 3:25a)

God put Yeshua forward as the kapparah for sin through his faithfulness in respect to his bloody sacrificial death.(JNT)

Poängen är här inte att vi ska ta emot i tro, utan Jesu tro(het) i det att han offrade sig som ett blodigt skuldoffer så att Gud kunde göra honom till ett försoningsmedel för vår synd. Den gåva som Gud vill och kan skänka oss tack vare Jesu trofasthet skall vi i vår tur inte försöka förtjäna utan ta emot i trohet och lydnad. Inte försöka finna någon annan väg, inte försöka bidra med någon egen gärning utan helt kasta oss på vad Jesus har gjort och ära och upphöja honom för det. (Se kommentar om subjekt och objekt genitiv)

Så ville han visa sin rättfärdighet, eftersom han hade lämnat ostraffade de synder som förut hade blivit begångna, ²⁶under tiden för Guds tålmod. I den tid som nu är ville han visa sin rättfärdighet: att han själv är rättfärdig, när han förklarar den rättfärdig som tror på Jesus. (Rom 3:25b-26)

Djuroffren hade för en tid kunnat skyla över människans synder, men de var endast en tillfällig lösning under vilken Gud visade sitt tålmod i väntan på det fullkomliga offret

²⁷Men vad kan vi då berömma oss av? Allt beröm är uteslutet. Genom vilken regel? Genom gärningarnas? Nej, genom trons regel. ²⁸Vi hävdar att människan förklaras rättfärdig genom tro, utan laggärningar. ²⁹Eller är Gud endast judarnas Gud? Är han inte också hedningarnas? Jo, också hedningarnas, ³⁰lika säkert som Gud är en, han som förklarar den omskurne rättfärdig av tro och den oomskurne genom tro. ³¹Sätter vi då lagen ur kraft genom tron? Nej, inte alls! Vi upprätthåller lagen. (Rom 3:25-31)

Som det tydligt kommer fram säger inte Paulus att nu ska alla strunta i att följa lagens föreskrifter. Det han däremot lyfter fram är att vad frälsningen anbelangar så baseras den inte på något annat än att vi i tro tar emot vad Jesu tro(fasthet) åstadkom - den fullkomliga försoningen - som ger oss full frid med Gud. Sedan är det en annan sak som både Paulus och Jakob och Jesus lyfter fram att en tro utan gärningar är död. Men då talar vi inte om ett legalistiskt handlande då vi gör saker för att döva vårt samvete eller prestera fram frid, utan vi lever för honom som gav sitt liv för oss.

Hur kan detta bekräfta, stadfästa (upprätthålla) lagen. Jo, därför att detta är vad hela Torah går ut på. Att leva av en tillräknad rättfärdighet av tro. Som Abraham, som Noa, som David. Den syn på lagen som innebär att den lär att det räcker med ett legalistiskt efterföljande av ett set lagar är en perversion. Det var ju den synen Jesus vände sig å det kraftigaste emot, ändå är den synen många hednakristna har - att lagen är ett mekaniskt regelverk som inte baseras på tro. Så fel det kan bli fast Jesus knappast kan bli tydligare när han vänder sig mot det synen.

Frid med Gud

5¹Då vi alltså har förklarats rättfärdiga av tro, har vi frid med Gud genom vår Herre Jesus Kristus. ²Genom honom har vi också tillträde till den nåd som vi nu står i, och vi jublar i hoppet om Guds härlighet (Rom 5:1)

P.g.a. Jesu tro kan vi tro och förtrösta på Hans verk och få den tillräknade rättfärdigheten och tillgång till nåden. Halleluja

Israels egenrättfärdighet

³⁰Vad skall vi då säga? Jo, att hedningarna, som inte strävade efter rättfärdighet, vann rättfärdigheten, den rättfärdighet som kommer av tro. ³¹Israel däremot, som strävade efter att uppfylla den lag som ger (*erbjuder*) rättfärdighet, har inte nått fram till den (*vad den*) lagen (*erbjuder, nämligen rättfärdighet*). ³²Varför? Därför att de inte sökte rättfärdigheten av tro, utan tänkte sig kunna vinna rättfärdigheten genom gärningar. De har snubblat på stötestenen, ³³så som det står skrivet: *Se, jag lägger i Sion en stötesten och en klippa till fall. Men den som tror på honom skall inte stå där med skam.* (Rom 9:30-33)

De sökte alltså inte rättfärdigheten på det sätt som lagen föreskriver, nämligen genom tro, förtröstan på den förlåtelse som Gud av nåd erbjuder. I GT ges den i förtröstan på Guds förlåtelse genom de av honom föreskrivna löftena och från och med Jesu offerdöd ges den tillräknade rättfärdigheten och friden med Gud i förtröstan på den förlåtelse Gud garanterar alla som förtröstar på Jesu verk

Döda därför era begär som hör jorden till: otukt, orenhet, lidelse, lusta, och girigheten som är avgudadyrkan. ⁶Allt sådant nedkallar Guds vrede över olydnadens barn. ⁷Bland dem vandrade också ni en gång, då ni levde i dessa synder. ⁸Men nu skall också ni lägga bort allt detta: vrede, häftighet, ondska. Låt inte smädelser och fräckheter komma över era läppar. ⁹Ljug inte på varandra. Ni har ju klätt av er den gamla människan med hennes gärningar ¹⁰och klätt er i den nya människan, som förnyas till rätt kunskap och blir en avbild av sin Skapare (Kol 3:5-10)

Det är alltså inte att leva hur man själv har lust - det finns ju nåden. Utan att aktivt döda den gamla människan med dess lidelser och begär.

Men när Guds, vår Frälsares, godhet och kärlek till människorna uppenbarades, ⁵frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet, genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, ⁶som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare. ⁷Detta skedde för att vi skulle stå rättfärdiga genom hans nåd och som vårt hopp är, bli arvingar till det eviga livet. ⁸Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det, så att de som tror på Gud vinnlägger sig om att göra goda gärningar. Sådant är gott och nyttigt för människorna. (Titus 3:4-8)

Här kommer igen fram ett exempel där Paulus för fram både att vi är rättfärdiga av Hans nåd (den tillräknade rättfärdigheten) och att vi ska vinnlägga oss om att göra goda gärningar. Det är förtröstan på Jesu fullbordade verk som frälser, men utan gärningar är tron död.

Också de våra skall lära sig att utföra goda gärningar och fylla nödvändiga behov, så att de inte blir utan frukt (Tit 3:14)

Här igen betonas vikten av goda gärningar

Utlevd och tillräknad rättfärdighet

För att en person ska kunna ha gemenskap med Gud måste han vara rättfärdig eftersom Gud är rättfärdig.

Man måste skilja på två olika slag av rättfärdighet:

1/ den utlevda rättfärdigheten. Alltså att man faktiskt gör vad som är rättfärdigt.

2/ en juridiskt tillgodoräknad rättfärdighet (den tillräknade rättfärdigheten)

- Gud har befriat från skulden av tidigare synder*
- Gud har gett en ny natur som vill lyda Gud istället för att revoltera mot honom.*

Det grekiska ordet är detsamma för bägge betydelserna "dikaioô". Det är sammanhanget som måste bestämma vilken betydelse ordet ska ges i vart och ett sammanhang.

Den tillräknade rättfärdigheten blir tillgänglig för varje person det ögonblick han/hon omvänder sig, ber om förlåtelse och sätter sin tillit och sitt hopp till Gud. Den utlevda rättfärdigheten börjar växa också från det ögonblick man tillägnar sig den tillräknade rättfärdigheten, börjar så i andens åker istället för köttets (se Gal 6), varje dag börjar korsfästa sin gamla natur osv. osv. Den ska fortsätta att växa i den process som kallas helgelse och blir fullbordad efter vi dör när vi får skåda Jesus ansikte mot ansikte och han blir allt i alla.

Det är tack vare den tillräknade rättfärdigheten vi blir frälsta, den är vårt hopp. Men den skall leda till att den utlevda rättfärdigheten också börjar växa till småningom. Gör den inte det överhuvudtaget finns det allt skäl att fråga sig huruvida min tro är verklig eller inbillad. För Bibeln säger tydligt på många ställen att "utan gärningar är tron död".

Mycket förvirring och teologisk debatt har fått sin näring av att man inte varit riktigt medveten om dessa två slag av rättfärdighet. Ibland har man lyft fram den tillräknade rättfärdigheten till den grad att man inte velat höra talas om något behov av någon utlevd rättfärdighet utan då kallat den lagiskhet. Vi behöver både och!

Judarna höll inte/vantolkade lagen

¹⁷Du kallar dig jude och finner vila i lagen och berömmar dig av Gud. ¹⁸Du känner hans vilja och kan avgöra vad som är rätt, du som är undervisad av lagen. ¹⁹Du tror dig vara en vägvisare för blinda, ett ljus för dem som vandrar i mörker, ²⁰en uppfostrare för oförnuftiga och en lärare för omogna, eftersom du har kunskapen och sanningen förkroppsligad i lagen. ²¹Du som undervisar andra, du lär inte dig själv. Du som predikar att man inte skall stjäla, du stjälar. ²²Du som säger att man inte skall begå äktenskapsbrott, du begår äktenskapsbrott. Du som avskyr avgudarna, du plundrar templen. ²³Du som berömmar dig av lagen, du vanärar Gud genom att bryta mot lagen. ²⁴Ty Skriften säger: *För er skull smädas Guds namn bland hedningarna.* (Rom 2:17-24)

²⁵Omskärelsen är visserligen till nytta, om du håller lagen. Men bryter du mot lagen har du trots din omskärelse blivit oomskuren. ²⁶Om nu en oomskuren uppfyller lagens krav, skall han då inte räknas som oomskuren? ²⁷En sådan som till kroppen är oomskuren men håller lagen skall döma dig som bryter mot lagen, du som har lagens bokstav och omskärelsen. (Rom 2:25-27)

De vill vara lärare i lagen men förstår varken vad de säger eller vad de så säkert uttalar sig om (1 Tim 1:7)

Udden riktas alltså mot att judarna i stort inte höll lagen fast de berömde sig av dem - de var blinda hycklare. Udden riktas således inte mot lagen utan den var och förblev Guds heliga och goda lag. Udden riktas mot perversionen av den.

De hade missuppfattat och perverterat Guds goda lag som lär frälsning av nåd p.g.a. att Gud förevisar ställföreträdande djuroffer igenom vilka Han garanterar syndernas förlåtelse om de utförs i tro. Deras lögnpenna hade förvandlat den till ett lagiskt system där det endast gällde att mekaniskt hålla ett set yttre lagar. Behovet av kärlek, och tro hade man trängt ut.

Gamla-nya förbundet

Det följande avsnittet förstås ofta som att det lär att det nya förbundet har mera "ära" än Mose förbund. Huruvida det har det beror på hur man definierar Torah. Det är viktigt att veta att det grekiska ordet för lag eller Torah: nomos inte överhuvudtaget används i 2 Korinterbrevet.

Vi måste även komma ihåg vad Paulus skriver om Mose förbund på andra stället: att det är heligt och gott osv.

Han har gjort oss dugliga till att vara tjänare åt ett nytt förbund, som inte är bokstavens utan Andens. Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv. (2 Kor 3:6)

Det betyder inte att Mose förbund eller Torah endast var ett "bokstavens" förbund. Poängen här att det nya förbundet inte är en endast legalt, inte nya regler utan framförallt erbjuds Andens hjälp att leva som Gud vill - i enlighet med Torah

Det nya förbundets härlighet

⁷Redan dödens ämbete, som med bokstäver var inristat på stenar, framträdde i sådan härlighet att Israels barn inte kunde se på Moses ansikte för dess strålgans, fast den glansen bleknade. ⁸Hur mycket större härlighet skall då inte Andens ämbete ha? ⁹Om redan fördörelsens ämbete trädde fram i härlighet, hur mycket mer överflödar då inte rättfärdighetens ämbete av härlighet. ¹⁰Ja, det härliga är i detta fall utan härlighet på grund av den överväldigande härligheten. ¹¹Ty om det som bleknade framträdde i härlighet, så framträder det som består i ännu större härlighet.

På vilket sätt kan man säga att den skrivna texten i Mose lag ger död och fördömelse. Paulus förklarar inte i det här brevet hur något som är heligt och gott kan ge död. Men i andra sammanhang går han in för att förklara detta. Det finns åtminstone fyra sätt som lagens text kan ge död: (Se JNTk)

1/ Det anger döden som straff för synden (Rom 5:12-21)

2/ Genom att den definierar överträdelse väcks synden till liv vilket leder till död (Gal 3:21-31)

3/ Den ger möjlighet till perversion av texten till legalism (Rom 3:19-31; 7:1-25, 9:30-10:10, 1 Kor 9:19-23)

4/ Det har inte i sig själv (i bokstäverna inristade på sten) Andens livgivande kraft (Rom 8:1-11, Apg 13:38-39)

¹²Då vi har ett sådant hopp, går vi helt öppet till väga ¹³och gör inte som Mose, han som hängde en slöja för sitt ansikte, för att Israels barn inte skulle se hur det som bleknade försvann. ¹⁴Men deras sinnen blev förstockade. Än i dag finns samma slöja kvar när gamla förbundets skrifter föreläses, och den tas inte bort, först i Kristus försvinner den.

Det är således inte skrifterna det är fel på utan att de som är förstockade har en slöja som hindrar en rätt förståelse av texten.

¹⁵Ja, än i dag ligger en slöja kvar över deras hjärtan när Mose föreläses. ¹⁶Men närhelst någon omvänder sig till Herren, tas slöjan bort. ¹⁷Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet. ¹⁸Och vi alla som med avtäckt ansikte skådar Herrens härlighet som i en spegel, vi förvandlas till en och samma bild, från härlighet till härlighet. Det sker genom Herren, Anden. (2 Kor 3:6-18)

Om redan det ord som talades genom änglar stod fast och varje överträdelse och olydnad fick sitt rättvisa straff, ³hur skall då vi kunna fly undan, om vi inte bryr oss om en så stor frälsning (*som Jesus ger*) ? Den förkunnades först av Herren och bekräftades för oss av dem som hade hört honom. ⁴Gud gav också sitt vittnesbörd genom tecken och under och många slags kraftgärningar och genom att dela ut den helige Andes gåvor efter sin vilja. (Hebr 2:2-4)

Alltså innebär inte det nya förbundet mer slapphet och att Gud mer skulle se mellan fingrarna. Tvärtom, Paulus säger ju att Gud fram till Jesus har haft stor långmodighet, emedan han accepterat bockars och kalvars blod till försoning, men nu när Jesus gjort sitt offer finns ingen tålmodighet med de som förkastar det offret, ingen förlåtelse, ingen "billig" nåd. Men de som i tro och lydnad tar emot den gåvan skall sannerligen bli frälst. (se bl.a. Hebr 10:28-29; Apg 17:30-31)

Kolla Heb 8:6b-13 JNTk , samt 2 Kor 3:6-18 JNTk

Hur nya bättre än gamla

²⁰Detta skedde inte utan ed. De andra blev präster utan någon ed, ²¹men Jesus har blivit det genom en ed av den som sade till honom: *Herren har svurit och skall inte ångra sig: Du är präst för evigt.*

Jesu förbund - bättre

²²Så är också det förbund som Jesus har gått i borgen för mycket bättre. ²³De andra prästerna måste bli fler och fler, därför att döden hindrade dem att stå kvar i tjänst. ²⁴Men eftersom Jesus lever för evigt, har han ett prästämbete som varar för evigt. ²⁵Därför kan han också helt och fullt frälsa dem som genom honom kommer till Gud, ty han lever alltid för att mana gott för dem.

Det här är ett av sätten som den levitiska tempeltjänsten inte räckte till för att fullkomna helt och fullt, men där Jesu tjänst räcker till.

²⁶En sådan överstepräst var det vi också behövde, en som är helig, oskyldig, obefläckad, skild från syndare och upphöjd över himlarna. ²⁷Han måste inte som dessa överstepräster bära fram offer, en dag varje år, först för sina egna synder och sedan för folkets. Detta gjorde han en gång för alla, när han offrade sig själv. ²⁸Ty lagen insätter svaga människor till överstepräster, men det ord som bekräftades med ed och kom senare än lagen insätter Sonen, som är fullkomlig för evigt. (Heb 7:20-28)

Se mer om samma tema i kommentarerna till hebréerbrevet

Omskärelse

Bara det vet vi, att var och en skall leva i den ställning som Herren har tilldelat honom, då Gud kallade honom. Detta föreskriver jag i alla församlingar. ¹⁸Blev någon kallad som omskuren, skall han inte försöka att dölja det. Blev någon kallad som oomskuren, skall han inte låta omskära sig. ¹⁹Det har ingen betydelse om någon är omskuren eller oomskuren. Vad som betyder något är att man håller Guds bud. ²⁰Var och en skall bli kvar i den ställning han hade när han blev kallad. ²¹Blev du kallad som slav, så sörj inte över det. Även om du kan bli fri, så förbli hellre slav. ²²Ty den som var slav när han blev kallad av Herren, är en Herrens frigivne, och den som var fri när han blev kallad, är en Kristi slav. ²³Ni har blivit köpta och priset är betalt. Var inte slavar under människor. ²⁴Bröder, var och en skall inför Gud förbli vad han var när han blev kallad. (1Kor 7:17-24)

¹¹Här är det inte längre fråga om grek eller jude, omskuren eller oomskuren, barbar eller skyt, slav eller fri, utan Kristus är allt och i alla. (Kol 3:11)

Paulus menar inte att det inte längre finns någon skillnad mellan jude och grek på något sätt. I så fall skulle han motsäga sig själv och alla andra skrifter i Bibeln. Men det han vill lyfta fram är att dessa skillnader inte är någon grund för diskriminering. Det som också ställer oss alla i samma position är frälsningen av nåd när vi i tro böjer knä vid Jesu kors och tar emot den förlåtelse Han kan erbjuda..

Dopet

Kristus är trons grund

⁸Se till att ingen rövar bort er med sin tomma och bedrägliga filosofi, byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus. ⁹Ty i honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt, ¹⁰och i honom är ni uppfyllda, han som är huvudet över alla makter och väldigheter.

¹¹I honom blev också ni omskurna, inte med människohand, utan med Kristi omskärelse, då ni avkläddes er syndiga natur ¹²och begravdes med honom genom dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som har uppväckt honom från de döda.

¹³Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurna natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser ¹⁴och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss.

När någon blev korsfäst spikade man upp en skylt ovanför honom där man skrev vilka brott han hade gjort (jfr vad Pilatus skrev på korset)

Det har han tagit bort genom att spika fast det på korset. ¹⁵Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem. (Kol 2:8-15)

²⁵Omskärelsen är visserligen till nytta, om du håller lagen. Men bryter du mot lagen har du trots din omskärelse blivit oomskuren. ²⁶Om nu en oomskuren uppfyller lagens krav, skall han då inte räknas som omskuren? ²⁷En sådan som till kroppen är oomskuren men håller lagen skall döma dig som bryter mot lagen, du som har lagens bokstav och omskärelsen. (Rom 2:25-27)

På samma sätt är dopet till nytta om vi lever i Guds vilja. Men struntar vi i den kan inte dopet rädda oss undan Guds rättvisa straff

Lagen - negativt

Följande avsnitt har ofta använts på ett felaktigt sätt mot Messianska judar. I verkligheten är de en viktig del av programförklaringen för de messianska judarna. Avsnittet är fundamentalt för att förstå både Torahs natur som fortfarande existerar och är bindande för troende. Dessutom är avsnittet viktigt för att förstå relationen mellan judar och hedningar i den messianska gemenskapen

För det första är det viktigt att påminna sig om att det är till hedningar Paulus här skriver.

Den nedbrutna skiljemuren

¹¹Kom därför ihåg hur det var tidigare: ni var hedningar (eg. ni hedningar efter köttet, ni som av födsel är hedningar) och kallades omskurna av dem som kallar sig omskurna, med den omskärelse som utförs på kroppen med människohand. ¹²Ni var på den tiden utan Kristus, utestängda från medborgarskapet i Israel och hade ingen del i förbunden med deras löfte. Ni levde utan hopp och utan Gud i världen. ¹³Men nu har ni, som är i Kristus Jesus och som en gång var långt borta, kommit nära genom Kristi blod. ^{14/15}Ty han är vår frid, han som gjorde de två till ett och rev ner skiljemuren. (Ef 2.11-14)

Här åsyftas antagligen den skiljemur som fanns mellan hedningarnas område i templet och hedningarnas som utgjordes av en 1,5 meter hög stenmur. Detta bortrivande hade som följd att hedningarna kunde förenas med judarna. Hedningarna kunde bli som judarna, hedningar som tog emot Jesus fick börja kalla sig Guds folk. Det var inte tvärtom så att judarna skulle bli som hedningarna. Det är inte så som många uppfattat det att en jude som kommer till tro på Jesus som sin Messias måste avsäga sig sin judiska identitet. Inte heller behöver en hedning bli jude, en man behöver inte bli en kvinna och en kvinna behöver inte bli en man - men frälsningsvägen är densamma. Där är skiljemuren nedbruten, främlingskapet borta.

Detta skedde när han i sitt kött tog bort fiendskapen, lagen med dess bud och stadgar, (Ef 2:15a)

Här verkar det som om lagen utgjorde fiendskapen. I JNT: "...the enmity occasioned by the Torah, with its commands set forth in the form of ordinances". I lagen finns en åtskillnad mellan Guds folk (judarna) och alla andra folk. Det var nödvändigt för att Gud skulle få ett demonstrationsfolk som alla andra folk skulle kunna se på och lära hurudan Gud egentligen är. Obs! Lagen är inte fiendskapen, p.g.a. människans ondska och synd blev en uppdelning mellan Guds folk och andra folk (hedningar) nödvändig.

för att av de båda i sig skapa en enda ny människa och så skapa frid. ¹⁶Så skulle han i en enda kropp försona de båda med Gud genom korset, sedan han där hade dödat fiendskapen. (Ef 2.15b-16)

Han dödade fiendskapen - inte lagen. Nu finns det bara ett sätt att bli frälst för alla både hedningar och judar: att ta emot den nåd Gud ger tack vare Jesus, att acceptera Hans offer som ett fullkomligt syndoffer. För att göra det behöver inte en hedning bli jude först, han behöver inte omskära sig, inte först börja leva efter alla ceremoniallagar i Mose lag. Juden fick förbli jude och leva som en jude och bli frälst på samma väg som hedningen. Nu är inte mer jude eller grek, man eller kvinna... det betyder förstås inte att det inte finns skillnader

mellan en man och en kvinna eller en jude och en grek, men det lyfter fram att alla får sådana som de är gå fram till nådens tro för att finna nåd till hjälp i rätt tid

I JNT plockas 4 orsaker till att det hade uppstått fiendskap mellan judar och hedningar p.g.a. lagens bud. Det var inte lagens intention eller fel. Det var ondskan/synden i människan som var problemet. Jfr vad Paulus lär i Romarbrevet: att lagen uppväcker lust att synda när den säger "du ska inte synda"

1/ Hednisk avund gentemot den speciella status judarna ges i Lagen

2/ Judisk stolthet över att ha blivit utvald

3/ Hednisk förtrytelse över den stoltheten

4/ Ömsesidigt ogillande av varandras vanor. Det här är en vanlig orsak till friktion mellan olika kulturer. Men i det här fallet beror skillnaden på något unikt. Judarnas vanor utvecklades inte enbart på vanligt sätt, de var en respons på de bud och föreskrifter Gud gett åt dem i Torah.

Denna fiendskap dödas alltså på korset. Alla som får ens en liten förståelse av sig själv som det ovärdiga objektet för den förlåtelse som ges tack vare Jesu lidande på korset inser att skillnaderna mellan jude och hedning är så minimala att i det nya perspektivet har de ingen som helst betydelse.

Paulus vill lyfta fram att de hednakristna inte är andra klassens kristna utan på samma nivå - i samma kropp - som de messianska judarna.

Han har kommit och predikat frid för er som var långt borta och frid för dem som var nära. ¹⁸Ty genom honom har vi båda i en och samme Ande tillträde till Fadern. ¹⁹Alltså är ni inte längre gäster och främlingar utan medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj. ²⁰Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv. ²¹Genom honom fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren. ²²I honom blir också ni uppbyggda till en Guds boning genom Anden. (Ef 2.17b-22)

De kommer att förledas av hycklare och lögnare, som är brännmärkta i sina samveten ³och som förbjuder folk att gifta sig och befäller dem att avstå från mat som Gud har skapat för att tas emot med tacksägelse av dem som tror och känner sanningen. ⁴Ty allt som Gud har skapat är gott, och inget är förkastligt när det tas emot med tacksägelse. ⁵Det helgas genom Guds ord och bön. (1 Tim 4:2-5)

I hela det här brevet vänder sig Paulus mot felaktiga läror som mycket tyder på är gnostiska till sin natur. Det är inte föreskrifter i Torah (lagen) han vänder sig emot

Tillrättavisa dem därför strängt, så att de blir sunda i tron ¹⁴och inte befattar sig med judiska myter och med stadgar från människor som vänder sig bort från sanningen. ¹⁵För de rena är allting rent, men för de orena, för dem som inte tror, är ingenting rent, utan hos dem är både förstånd och samvete orenade. ¹⁶De försäkrar att de känner Gud, men med sina gärningar förnekar de honom. De är avskryvda och olydiga, odugliga till varje god gärning. (Titus 1:13-16)

Jfr vad Jesus sa: Han sa att de skriftlärde hade perverterat lagen så att de inte behövde hålla Guds lag. Det var alltså missbruket Jesus vände sig mot. Paulus skulle inte kalla Guds heliga lag för Judiska myter)

I Kristus är friheten

¹⁶Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller i fråga om högtid eller nymånad eller sabbat. ¹⁷Allt detta är bara en skugga av det som skulle komma, men verkligheten själv är Kristus. ¹⁸Låt er inte frändömas segerkransen av någon som ger sig hän åt 'ödmjukhet' och går upp i syner av änglarnas tillbedjan och som utan orsak är uppblåst i sitt köttsliga sinne ¹⁹och inte håller sig till honom som är huvudet. Från honom får hela kroppen den tillväxt som Gud ger, stödd och sammanhållen som den är av sina leder och senor.

²⁰Om ni med Kristus har dött bort från världens stadgar, varför uppför ni er då som om ni levde i världen och böjer er under dessa bud: ²¹"Det skall du inte röra, det skall du inte smaka, det skall du inte ta på". ²²Och detta gäller sådant som är bestämt att användas och förbrukas, efter människors bud och läror. ²³Detta uppfattas visserligen som 'vishet', med sin självvalda gudstjänst, sin 'ödmjukhet' och sin späkning av kroppen, men det har inget värde utan är bara till för att tillfredsställa det köttsliga sinnet. (Kol 2:16-23)

Denna "vishet" (gnosis) som det här talas om är antagligen den gnosticistiska. Den har mycket gemensamt med grenar av den moderna New Age rörelsen. Där ingår också en rad föreskrifter över vad man inte ska äta, en stor kroppsfixering. I början av avsnittet får det också talas om sabbat har antagligen att göra med de judaiseringsförsök av nyfrälsta hedningar som förekom och som Paulus konfronterade bl.a. i Apg 15 och galaterbrevet. Se vidare kommentarer i de avsnitten bl.a.

Laggärningar

Det grekiska uttrycket som översätts laggärningar är "erga nomou".

Det grekiska ordet "nomos" är det ord som används för att översätta det hebreiska ordet "Torah" som i vanliga fall översätts "lag" på svenska men kan också översättas undervisning. Torah syftar för det mesta på åtminstone de fem Moseböckerna som helhet, ibland hela GT och i få undantagsfall endast på de delar i Moseböckerna som består av lagar och paragrafer. I Galaterbrevet finns det några verser där nomos används på det sättet.

Då är dt en vanlig uppfattning hos de flesta kristna och de flesta bibelöversättare likaså att erga nomou, laggärningar måste betyda gärningar gjorda i överensstämmelse med Mose undervisning (lag). Men istället syftas det på legalism (lagiskhet) alltså en perversion av Mose undervisning som Jesus ju å det bestämdaste vände sig emot. Det är denna perversion av lagen som Paulus på nytt och på nytt vänder sig emot - inte mot lagen som sådan.

Problemet kommer av att det inte fanns något grekiskt ord som korresponderade mot lagiskhet på Paulus tid. Så när Paulus ska vända sig emot det som är ett stort problem på hans tid (även i vår) saknas det ett begrepp för problemet i det grekiska språket. Så Paulus tillverkar ett: erga nomou, laggärningar (works of law). Dett är inget egentligt problem omman förstår att varje gång detta begrepp används syftar det på en perversion av lagen - lagiskhet - och inte sann lydnad av vad lagen föreskriver. Vad lagen verkligen föreskriver levde ju Jesus och få har påstått att Han var lagisk...

Paulus hade ingenting annat än negativt att säga om synden att pervertera Guds goda lag till ett lagiskt system utan tro och kärlek medan han inte hade något annat än gott att säga om lagen i operverterad form.

Se mer JNTk Gal 2:16b. En stor del av detta dokument är hämtat därifrån.

Under lagen

Det grekiska uttrycket är "upo nomon" och översätts till svenska som "under lagen". Liksom uttrycket "erga nomou" - laggärningar är det här även ett unikt uttryck för Paulus. Liksom uttrycket "erga nomou" - laggärningar beskriver paulus med detta en annan aspekt av lagiskhet. Alltså en perversion av att leva i enlighet med Guds lag. Det används 10 gånger (Gal 3:23; 4:4,5,21; 5:18; Rom 6:14-15 och tre gånger i 1 Kor 9:20)

Det här uttrycket syftar inte på att leva inom lagens ram eller underställd dess förskrifter. I sådana fall använder han ett annat uttryck: "en nomô" (Rom 2:12; 3:19). Däremot använder Paulus detta uttryck för att beskriva hur det är att leva under det betryck som orsakas av att vara förslavad under ett socialt system eller tankesätt där Guds goda lag perverterats till ett lagiskt system befriat från kärlek och tro. (Se mer bl.a. laggärningar; Gal 2:16 JNTk). När paulus använder "upo nomon" syftar han på betryck, fångenskap, slaveri, att kontrolleras av den gamla naturens onda begärelser m.m.

Om lagen i Galaterbrevet

Galaterbrevet är antagligen det enskilda brev som proportionellt mest talar om lagen. Hur man översätter dessa avsnitt har mycket att göra med vilken förståelse man har av lagen och av dess uppgift. De flesta som översatt den grekiska texten har utgått från att lagen är något dåligt. Vidare har man utgått ifrån att Moseböckerna (lagen) lär lagiskhet - det gäller att utföra en mängd gärningar och hålla sig till en mängd detaljerade föreskrifter så är allt bra med Gud. Som tidigare konstaterats håller ingen av dessa uppfattningar måttet vid en granskning av vad Bibeln som helhet, eller lagen (de fem Moseböckerna) som helhet säger. Lagen är god, helig och rättfärdig enligt Paulus. Jag har inte kommit för att upphäva lagen säger Jesus. Den som upphäver ens ett av de minsta buden i lagen ska räknas för liten i Guds rike. Av oss kristna har en stor del lyckats anamma den syn på lagen som de ledande skriftlärde hade på Jesu tid. Den syn som Jesus gång på gång konfronterade å det bestämdaste. Deras lögnpenna hade perverterat lagen. De begrep ingenting. De höll en del yttre föreskrifter men ignorerade tron och kärleken fullständigt - både till Gud och människor. Jesus konstaterar ju, liksom Paulus att det är det mest centrala: att älska HERREN din Gud över allting och din nästa som dig själv.

Det Paulus verkligen vänder sig mot gång på gång är precis samma sak som Jesus vänder sig mot: förvrängningar och persioner av Guds goda lag. Den vanligaste sättet att pervertera lagen på Jesu tid, liksom i vår moderna tid är att göra den till ett legalistiskt system där man ignorerar det viktigaste lagen lär: tron och kärleken. Med den här bakgrundsinformationen kan vi ge oss i kast med det här intressanta brevet. Vi ska se vad vi hittar.

Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig genom laggärningar utan genom tro på Jesus Kristus, så har också vi satt vår tro till Kristus Jesus, för att vi skall stå som rättfärdiga genom tro på Kristus och inte genom laggärningar. Ty genom laggärningar blir ingen människa rättfärdig.

Det Paulus vänder sig mot är alltså att man kunde bli rättfärdig genom ett legalistiskt följande av ett set regler som lagen föreskriver - utan kärlek, utan tro. Uttrycket som översätts laggärningar - upo nomon - är ett uttryck Paulus alltid använder då han syftar på lagiskhet. "Problemet" är att det i grekiskan inte finns något specifikt uttryck för lagiskhet. (se skilt dokument om lagiskhet)

Men vad kontrasterar han detta med. Nästan alla svenska och engelska översättningar skriver in betydelsen att "lyda lagen leder aldrig till rättfärdighet men att i sitt huvud tro att Jesus är Guds son leder därefter". Den här översättningen ger intrycket av att det näst intill är ett hinder att lyda lagens föreskrifter om man vill bli frälst.

Nästa sak som behöver poängteras är att "tro" i den hebreiska kulturen inte betyder "att hålla för sannolikt" t.ex. jag tror det blir varmare i morgon. Tro i den hebreiska kulturen har med trohet och trofasthet att göra. Tro uttrycker också ofta en relation. "Jag lever i tro(het) med min fru". Att tro någon innebär att vara trogen, vara trofast gentemot denna. Så att tro på Jesus betyder mycket mer än att tro att Han existerar. Det betyder också att lyda och följa honom - annars tror jag honom inte enligt Bibelns språkbruk.

Nästa knivighet är att "tro på Jesus" lika bra kan översättas med "Jesu tro". Det betyder då inte att Jesus anser det för sannolikt att Fadern finns utan Jesu trofasthet) och lydnad gentemot Fadern. Det som skall avgöra vilken väg man ska översätta detta styrs av sammanhanget.

För det första måste vi på nytt konstatera att tro (grek: *pistis*, hebr *emunah*) i den hebreiska kulturen uttrycker dels tillit att lita på och att vara trofast och trogen. Det är i den grekiska kulturen tro betyder att hålla något för sannolikt. (Se bl.a. Gal 2:16c; Apg 3:16 JNTk).

Ordagrant står det ... "förutom tro av Jesus Kristus" (*dia pisteôs Iêsou Chrisou*). Problemet vi ska fokusera på här är: vems tro talas det om Jesu eller vår?

Det är nämligen inte självklart eftersom uttrycket kan tolkas endera som objektiv genitiv eller som subjekt genitiv.

I subjekt genitiv är det substantivet (Jesus) som producerar handlingen. I denna vers skulle det innebära översättningen: "Jesu Kristi tro(fasthet)". Alltså vad Jesus gjorde när Han blev vårt offerlamm.

I objekt genitiv är det substantivet (Jesus) som mottar handlingen. Då blir alltså översättningen den vanliga "vår tro på Jesus Kristus". (se mer Rom 3:22 JNTk)

I de allra flesta översättningar har man valt alternativet "vår tro på Jesus Kristus". Då blir slutsatsen snarast att det blir vår mentala tro på att Jesus var Guds Son och att Han dog för våra synder avgörande. Då får "tro" också närmast den grekiska betydelsen. Ofta görs då också kontrasten till laggärningar och så har man fullbordat missuppfattningen att det gäller bara att mentalt tro att göra det som är rätt och lyda lagen blir då närmast en belastning.

Men väljer man subjekt genitiv blir det avgörande Jesu Krist trofasthet som vårt offerlamm. Den förlåtelse Han ger som en gåva får var och en sedan ta emot av nåd genom tro. Tidigare, innan Jesu död och uppståndelse var det också meningen att man skulle ta emot förlåtelse av nåd genom tro p.g.a. djuroffrens ställföreträdande död.

I avsnitt som är klara när Paulus använder *pistis* (tro) följt av ett genitiv substantiv så förutsätter det alltid subjekt genitiv, aldrig objekt genitiv t.ex. Rom 3:3 Guds trofasthet, Rom 4:12 "den tro som vår fader Abraham hade"

Här kommer den här versen översatt med såväl subjekt- som objektgenitiv m.m.

"Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig (tillräknad rättfärdighet) genom att lagiskt hålla sig till paragrafer som finns i lagen utan genom Jesu Krist tro så har också vi satt vår tilltro till Kristus Jesus så att vi ska stå som rättfärdiga tack vare Jesu Kristi trofasthet och inte genom lagiskhet"

I denna vers Gal 2:16. Delar alltså Paulus upp den frälsande tron till att bestå av Jesu tro(fasthet) som offerlamm och vår tro (tillit och lydnad) som förtröstar på honom. Genom denna översättning får den här versen logik och mening, vilken den till endel saknar om man översätter enbart med objekt genitiv. Halleluja! Herre låt oss se undren i din lag.

Jesu trohet ända in i döden blev den objektiva grund på vilken Gud kunde göra rättfärdighet åtkomlig till andra mänskliga varelser - villkoret var att de vandrade i tro gentemot honom

sökte rättfärdigheten via Jesus genom att ta emot den som en fri gåva. Denna gåva ska sedan leda till ett liv i alltmera harmoni med Guds lag - inte till ett liv där man struntar i den.

¹⁷Men om vi genom att söka rättfärdigheten i Kristus visar oss vara syndare, skulle då Kristus stå i syndens tjänst? Nej, och åter nej!

Det som egentligen borde vara självklart betonas här igen. Det att söka rättfärdigheten på basen av Jesu Kristi trofasthet ger ingen legitimation för fortsatt synd!

¹⁸Men om jag bygger upp igen det som jag har rivit ner, då står jag där som en överträdare. (Gal 2:18)

Vad menar Paulus att han har rivit ner? Lagen som helhet? Den goda lag som lär om Guds väsen, vad som är synd och inte synd. Som föreskriver att det bara finns en väg till Guds närhet och det är via att en annan (i gamla testamentet ett ställföreträdande djur och sedan Jesu död som offerlamm) tar min skuld och att jag i tro tar emot den förlåtelsen? Nej och åter nej! Det är givetvis det legalistiska tankesätt som gör såväl kärlek som tro - lagens centralaste byggstenar - överflödiga. Skulle Paulus bygga upp det systemet igen efter att ha fått skåda undren i Guds lag, se att Jesus var det fullkomliga offret som gamla testamentet förebådade skulle han i sanning var en överträdare

¹⁹Ty jag har genom lagen dött bort från lagen för att jag skall leva för Gud. (Gal 2:19)

Om man börjar fundera på vad det här betyder kan man nog bli förvirrad. Det Paulus syftar på är att han genom att ha förstått vad lagen egentligen lär och betonar har dött bort från det legalistiska system som han hade växt upp med och till fullo anammat som en nitälskande farisé. "Ty genom lagens undervisning har jag dött bort från lagiskhet för att jag ska leva för Gud

Jag är korsfäst med Kristus, ²⁰och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig för mig. ²¹Jag förkastar inte Guds nåd. Om rättfärdighet kunde vinnas genom lagen (lagiskhet), då hade Kristus dött förgäves. (Gal 2:16-21)

Trons rättfärdighet förkunnad för Abraham

3¹Ni dåraktiga galater! Vem har förhäxat er (*put you under a spell*), ni som har fått Jesus Kristus framställd för era ögon som korsfäst? ²Endast det vill jag veta: tog ni emot Anden genom att hålla lagen eller genom att lyssna i tro? (Gal 3:1-2)

Här är det igen viktigt att notera att det Paulus kontrasterar är lagiskhet med att lita på vad de hörde och vara trogna mot det. Poängen med att hålla lagen på ett riktigt sätt är ju att då vänder man sig till det ställföreträdande offer som Jesus gjorde och tar emot den förlåtelsen Han vill ge i tro. Sedan går man vidare som mottagare av Guds nåd och hans Ande som ger kraft att leva ett liv mer i enlighet med Guds goda lag (inte någon lagisk perversion av den, dock).

³Är ni så dåraktiga? Ni som började i Anden, skall ni nu sluta i köttet? (Gal 3:3)

Man lever inte i köttet om man lever i "trons lydnad" i enlighet med lagens anda och bud. I köttet lever man om man i egen stolthet och kraft försöker slipa bort de synligaste felen och börjar följa ett set yttre bud - som nog finns i lagen - istället för att omvända sig och ta emot vad Jesus ha gjort till en ny födelse...

⁴Har ni lidit så mycket förgäves, ja, helt förgäves? ⁵Han som ger er Anden och gör underverk bland er, gör han det för att ni håller lagen eller för att ni lyssnar i tro, liksom Abraham? (Gal 3:4)

Här kontrasterar Paulus alltså att hålla lagen och att lyssna i tro. Att lyssna i tro innebär alltid inte bara att man lyssnar mentalt utan att man lyssnar och lyder. De gånger man lyssnar till vad Gud säger och lyder kommer det att innebära att man handlar i enlighet med Guds vilja = i enlighet med Guds lag. Igen syftar Paulus till ett legalistiskt paragrafföljande befriat från kärlek och tro.

⁶Han trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet. ⁷Därför skall ni veta att de som håller sig till tron, de är Abrahams barn. (Gal 3:6-7)

I vårt grekiskt influerade västerland är det lätt att uppfatta tron på det grekiska sättet - något mentalt, att hålla för sannolikt. Men det är ju den hebreiska kulturens tro det alltid är fråga om i Bibeln. Alltså Abrahams tillit, trohet, trofasthet och lydnad. Alltså är de som vandrar i trohet och lydnad till Gud (alltså lever i enlighet med Lagen i operverterad form - annars vandrar man varken i tro eller lydnad) är Abrahams barn.

⁸Och då Skriften förutsåg att Gud skulle förklara hedningarna rättfärdiga av tro (som förlitade sig på Gud och var trofasta och lydde Honom), förkunnade den i förväg detta glada budskap för Abraham: *I dig skall alla folk bli välsignade.* ⁹Alltså blir de som tror välsignade tillsammans med Abraham som trodde tro (som förlitade sig på Gud och var trofasta och lydde Honom) (Gal 3:8-9)

På nytt: idet handlar inte om en mental tro i kontrast till att göra det som är rätt och riktigt (det som står i Guds lag. Abrahams barn är de som lever i trohet och lydnad till Gud. Abrahams förlitar inte på att de följer endast en massa yttre regler utan de sätter sitt hopp till Jesu tro(fasthet) och trohet som offerlamm. De tar emot den förlåtelsen Han ger, tar emot den Helige Ande som ger kraft att leva alltmer i enlighet med Guds vilja (Guds lag).

¹⁰Men alla som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: *Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter.* (Gal 3:10)

Ett karakteristiskt drag för lagiskhet är att man väljer ut ett antal regler som man själv har ganska lätt att följa - åtminstone klarar man av en yttre lydnad med hjälp av lite ansträngning, sedan finns det en mängd annat som står skrivet som man ignorerar. Det man ignorerar är ofta mer centrala saker än de man håller. T.ex. de två viktigaste buden i lagen: du ska älska HERREN din Gud över allting och din nästa som dig själv.

Lagen stod inte rådlös inför synden innan Jesus. Nej där finns ju synnerligen detaljrika beskrivningar för hur man skulle göra när man hade begått en synd - brutit mot Guds lag. Gud gav en 100%:ig garanti för att Han förlåter både medvetna och omedvetna, inklusive den inneboende orenhet och böjelse mot synd som finns i varje mänska sedan syndafallet - om

man vandrar i trohet mot Gud och Hans föreskrifter så att man offerar de offer som lagen föreskriver och i tro tar emot den förlåtelse Han garanterar.

¹¹Att ingen förklaras rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart, eftersom *den rättfärdige skall leva av tro.* (Gal 3:11)

Lever man inte av tro, lever man inte i enlighet med Guds lag. Det Paulus därför syftar på är lagiskhet - inte sann laglydnad (sådan som Jesus praktiserade). Genom lagiska gärningar - fria från kärlek och tro förklaras ingen rättfärdig inför Gud. Så sant som det är sagt.

¹²Men lagen (lagiskhet, se tidigare kommentarer) säger inte ”av tro” (det säger däremot Lagen se bl.a. Rom 4), utan *den som håller dessa bud skall leva genom dem (lagiskheten väljer alltid ut ett set av de regler som finns i Bibeln och nonchalerar resten)* (Gal 3:12)

Lagiskhet är en motpol till tillit, förtröstan (tro). Istället för att låta Lagen som helhet tala för sig själv och på så sätt vägleda beteende och liv i riktning mot tro, förtröstan och tillit gentemot Gud så väljer lagiskhet ut en vers som den tar ur sitt egentliga sammanhang och upphöjer över resten av lagen så att den utvalda versen (verserna) ersätter Torahn som helhet som auktoritet. Denna vers är en sådan där man lyft ut den ur sitt sammanhang: Lagen och ger den en betydelse den aldrig skulle få om man lät resten av Lagen belysa den och ge den sin rätta betydelse. Utlyft ur lagen, berövad sin av lagen själv modifierade innebörd och betydelse blir den grundstenen - inte för laglydnad - utan för lagbrott, för lagiskhet. Lagiskhet är alltid ett brott mot Guds lag och vilja. Det är köttets sätt att försöka få frid med Gud utan verklig omvändelse, utan beroende av Gud. Genom lagiskhet blir egot upphöjt och Gud "blir tvungen" att vara på god fot... Nej och åter nej lagiskhet som Paulus och Jesus säger är en säker väg in i fördömelse och förbannelse. Till skillnad från annan uppenbar synd är de som är lagiska så blinda att man tror att allt står väl till - fast allt inte står väl till. Som Jesus säger det största problemet med de fariséer som hade gått i den här fällan var att de var så säkra att de var seende fast de var blinda och utan förmåga att vägleda varken sig själv eller andra.

¹³Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: *Förbannad är var och en som är upphängd på trä.* (Gal 3:13)

Lagen (de fem Moseböckerna) innehåller en mängd förbannelser - som drabbar om man lever i olydnad mot förbundets villkor, om man syndar. I den Aronitiska tempeltjänsten kunde man få sin synd förlåten genom ställföreträdande djuroffer. Men som det kommer fram på andra ställen var det systemet endast en lösning tills vidare. I väntan på något som på ett mera juridiskt hållbart sätt skulle kunna utplåna synden. Jesus inte bara överskyldde utan betalade fullt ut priset för oss. Han friköpte oss från vår skuld. Han friköpte oss från den förbannelse som annars skulle drabba oss eftersom vi alla har brutit mot Guds bud.

Tolkningar som säger att hela lagen - att lagen i sig är en förbannelse - finns också. Vill man då låta skriften förklara skriften så inser man ganska snart det absurda i en sådan tolkning.

¹⁴Vi friköptes, för att den välsignelse Abraham fått (Som ju finns i Lagen (1 Mos))skulle i Jesus Kristus komma till hedningarna och för att vi genom tron skulle få den utlovade Anden.

(ordagrant står det: the promise of the Spirit, andens löfte" Det kan översättas som det har gjorts här eller så att det innebär Andens löfte om att Abraham skulle bli en välsignelse för alla andra folk (Gal 3:14)

Lagen upphäver ej löftet

¹⁵Bröder, jag vill ta ett exempel från vardagen: inte ens en människas testamente som har vunnit laga kraft kan göras ogiltigt eller få något tillägg. ¹⁶Nu gavs löftena åt Abraham och hans avkomma. Det heter inte: ”och åt dina avkomlingar”, som när man talar om många, utan som när det talas om en enda: *och åt din avkomling* som är Kristus. ¹⁷Vad jag menar är detta: ett testamente (*en ed*) som Gud själv i förväg har gett laga kraft, kan inte upphävas av lagen (*här ger sammanhanget tydligt att det måste vara de civila lagarna i lagen som avses. De paragrafer som säger vad man skall göra och vad man inte skall göra - samt straffet för överträdelser av dessa*) som gavs fyrahundratrettio år senare (*vid Sinai*), så att löftet skulle sättas ur kraft. ¹⁸Ty om arvet beror på lagen (*de legala delarna av den*), beror det inte på löftet (*som ju som påpekats också finns i lagen*). Men åt Abraham har Gud gett arvet genom ett löfte. (Gal 3:15-18)

Paulus visar således här genom att argumentera utifrån vad lagen (de fem Moseböckerna) säger att de legala delarna i lagen inte upphäver det löfte som finns nedtecknat i lagen (de fem moseböckerna) som härstammar 430 år tidigare.

Se bilaga om vad lagen kan betyda

¹⁹Varför gavs då lagen (*de legala delarna av den*)? Den blev tillagd för överträdelsernas skull för att gälla tills avkomlingen skulle träda fram, han som löftet gällde. (Gal 3:19a)

Endera för att begränsa eller för att indirekt föröka. Paulus undervisar ju speciellt i romarbrevet om hur budordet väcker synden till liv i oss. De legala delarna av lagen ger självkännedom och skall driva mot den förlåtelse lagen föreskriver - som ges genom en ställföreträdarens oskyldiga död. (först djur sedan Messias)

Den utfärdades genom änglar och lades i en medlares hand. ²⁰Denne medlare företräder inte bara en part. Men Gud är en.

²¹Strider då lagen (*de legala delarna*) mot Guds löften? Nej, inte alls (*Heaven forbid - ett mycket starkt uttryck*). (Gal 3:19b-21)

De legala delarna strider alltså inte mot Guds löften. Rätt förstådda var de aldrig tänkta att i sig själva (utan tro, förtröstan och kärlek) utgöra ett handlingsprogram till rättfärdighet.

Om vi hade fått en lag som kunde ge liv, då hade verkligen rättfärdigheten kommit av lagen (*av att lagiskt följa ett set med föreskrifter*). ²²Men nu har Skriften inneslutit allt under synd, för att det som var utlovat skulle ges genom tron på Jesus Kristus åt dem som tror. (Gal 3:21-22)

Med hänvisning till bilagan om subjekt genitiv och objekt genitiv: "... skulle ges genom Jesu Kristi tro(fasthet som offerlamm) åt dem som vandrar i trohet, i förlitan, förtröstan på denna gåva.

²³Innan (*denna*) tro (*alltså Jesu*) kom (*här kan det inte syfta på tro i allmänhet som om den inte skulle ha funnits tidigare. I Rom 4 t.ex. argumenterar ju Paulus utifrån att gamla testamentets*

troshjältar levde av en tillräknad rättfärdighet av tro) hölls vi i fängsligt förvar och var bevakade av lagen, tills tron (Messias trohet) skulle uppenbaras. ²⁴Så blev lagen vår övervakare fram till Kristus, för att vi skall förklaras rättfärdiga av (hans)tro(fasthet) (=Hans fullbordade verk på korset). (Gal 3:23-24)

I ceremoniallagen som innefattar förskrifterna för tabernaklet och offerttjänsten ges människan ett system som kan överskyla, ta bort, synden. Men syndens straff är döden och att låta ett oskyldigt djur ta straffet kunde inte anses fullt ut hållbart för all tid. Men tillsvidare hade de från människans synpunkt sett full förlåtelse. Utan lagens föreskrifter skulle inte människan insett något behov av ett ställföreträdande offer. Det att syndaoffren skulle utföras på nytt och på nytt (se t.ex. stora försoningsdagens offer) vittnade kraftigt om att detta system inte var fullkomligt. Tack vare lagen skulle människan leva i förväntan på att befriaren (Messias) skulle komma för att skänka den rättfärdighet bara Han kan ge. Nu när Han har kommit och hans trohet som offerlamm har uppenbarats har inte lagen denna uppgift mer utan nu får vi av tro till tro ta emot och leva av den rättfärdighet som Kristus skänker - priset var hans fulla tro(fasthet) som offerlamm. Halleluja!

²⁵Men sedan tron (denna tro - alltså Jesu fullbordade försoningsverk i trohet, lydnad och förtröstan på Sin Far) har kommit, står vi inte längre under någon övervakare. (Gal 3:25)

Detta betyder givetvis inte att lagen inte mer har någon uppgift, men dess funktion som övervakare (ordet anger egentligen det som en slav gjorde i den grekiska kulturen: beledsagade en kanske motsträvig elev till skolan) är slut eftersom vi kommit fram till "skolan" - Jesus Messias.

Abrahams barn är arvingar enligt löftet

²⁶Alla är ni Guds barn genom tron på Kristus Jesus.

"In union with the Messiah, you are all children of God through this trusting faithfulness." (JNT) Den tro(het, -fasthet) som åsyftas här är den frälsande trofastheten som Jesus levde ut och bevisade. På basen av vad Han gjort - förenade med Honom genom dopets död och uppståndelse- är vi Guds barn.

²⁷Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus. ²⁸Här är inte jude eller grek, slav eller fri, man och kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus. ²⁹Om ni nu tillhör honom är ni Abrahams avkomlingar, arvingar enligt löftet. (Gal 3:26-28)

Samma frälsningsväg, samma kors, samma dop, samma tro samma tillräknade rättfärdighet. Det betyder förstås inte att skillnaden mellan man och kvinna är utplånad i det dagliga livet, inte heller mellan jude eller grek. Men vad frälsningen anbelangar, vad vår position i förening med Messias anbelangar vad gäller vår rätt att kallas Abrahams avkomlingar finns det ingen skillnad. Det nya i och med det nya förbundet är att en hedning (icke-jude) behöver inte bli en proselyt (judisk) för att vara en fullvärdig medlem av Guds folk. I Apg diskuteras detta och slutsatsen är att icke-judar behöver inte desto mer anta judiska seder och bruk (även sådana som finns föreskrivna i Torahn (lagen) utan som hedningar får de komma till korset och som hednakristna får de frälsta leva sitt nya liv i enlighet med Gudslag - men då inte under ansvar att följa specifikt judiska seder (omskärelse t.ex.)

Ordet för döpa (baptizo) innehåller en aspekt av att bli doppad i någonting så att det som doppas antar de egenskaper som substansen den doppas i har. När man döps mottar man en grad av Messias egenskaper - vi ikläder oss Kristus

4¹Jag menar: så länge arvingen är omyndig, är det ingen skillnad alls mellan honom och en slav, fast han äger allt. ²Han står under förmyndare och förvaltare fram till den dag som hans far har bestämt. ³På samma sätt var det med oss. Så länge vi var omyndiga var vi slavar under världens stadgar. (Gal 4:1-3)

Världens stadgar syftar åtminstone inte på Torah (lagen) rätt förstådd. Det kan syfta på de stadgar som perverterade Guds lag till ett system av lagiskhet. Men uttrycket kan också översättas "primitiva andar" och syftar i så fall på hedniska avgudar eller det demoniska inflytande som stod bakom inspirationen och strategin då lagen skulle perverteras till lagiskhet och berövas dess grundpelare: kärlek och tro.

⁴Men när tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, ⁵för att han skulle friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt. (Gal 4:4-5)

Här är det grekiska uttrycket igen "upo nomon" se tidigare kommentarer och bilaga. Detta är alltså en teknisk term för att vara under den perversion av lagen som är lagiskhet. Jesus föddes alltså i en kultur helt präglad, även om det fanns många enskilda undantag, av denna villfarelse. Det gjorde Han för att han skulle kunna identifiera sig med och friköpa dem som på detta sätt tjänade primitiva andar (de som stod bakom den lagiska perversionen) så att de kunde komma ut i den frihet som var tänkt för dem som tjänare av den levande Guden. Detta friköpande från bundenheten till lagiskheten ledde i sin förlängning till kraft och förmåga att kunna leva allt mer i enlighet med Guds goda lag.

⁶Och eftersom ni är söner, har Gud sänt i våra hjärtan sin Sons Ande som ropar: "Abba! Fader!" ⁷Så är du inte längre slav utan son, och är du son är du också arvinge, insatt av Gud. (Gal 4:6-7)

Vänd inte tillbaka till lagen

Mellanrubriken är totalt missvisande

⁸Tidigare, då ni inte kände Gud, var ni slavar under gudar som egentligen inte är några gudar. ⁹Men nu, då ni känner Gud, ja, än mer, har blivit kända av Gud, hur kan ni då vända tillbaka till dessa svaga och ynkliga människostadgar som ni på nytt vill bli slavar under? ¹⁰Ni iakttar noga dagar och månader och särskilda tider och år. ¹¹Jag är rädd att jag har ansträngt mig förgäves bland er. (Gal 4:8-11)

Att Paulus skulle kalla lagen (rätt förstådd) svaga och ynkliga mänskostadgar är totalt otänkbart om man jämför vad han säger om Guds goda lag på andra håll. Galaterna som Paulus vänder sig till var ju hedningar (icke-judar) i huvudsak. De kunde ju i så fall inte vända tillbaka till ett felaktigt observerande av judiska dagar (sabbat, nymånader m.m.) Det felaktiga i ett sådant observerande skulle i så fall ha varit att de gjorde det i en ande av lagiskhet vilket då skulle ha inneburit att de tjänade primitiva andar som stod bakom lagiskheten istället för den levande Guden. Men det enda galaterna kan ha kunnat vända

tillbaka till är den grekisk romerska religionen som det verkligen är lätt att inse är svaga och ynkliga mänskostadgar som innebär ett dyrkande av primitiva andar (demoner).

¹⁷Dessa människor är ivriga att vinna er men har inte rätt iver, utan vill skilja er från oss för att ni med så mycket större iver skall hålla er till dem. ¹⁸Det är bra att vara ivrig för det som är gott, det gäller alltid, och inte bara när jag är hos er. ¹⁹Mina barn, som jag nu än en gång med smärta föder, tills Kristus har tagit gestalt i er, ²⁰jag skulle önska att jag nu var hos er och kunde ändra mitt tonfall, för jag vet mig ingen råd med er. (Gal 4:17-20)

Här kommer det också fram vad problemet gällde. Det hade nästlat sig in i församlingen en grupp som ville att galaterna skulle börja leva ett lagiskt liv. Alltså inte i enlighet med lagen rätt förstådd vars kärna är kärlek och tro utan i enlighet med den demoniska perversion av lagen som innebär ett lagiskt efterlevande av en del stadgar som finns i lagen medan man struntar i resten.

Lagens förbund och löftets

²¹Säg mig, ni som vill stå under lagen: lyssnar ni inte på lagen?

Här dyker åter termen "upo nomon" upp, alltså termen för lagiskhet som Paulus använder. (se tidigare kommentarer) "ni som vill stå under ett system som resulterar av att pervertera lagen till lagiskhet". Skulle att leva i lagiskhet (under lagen) innebära att leva i enlighet med lagen skulle man ju bara bli stärkt i den uppfattningen/det livet ju mer man lästa lagen. Men eftersom lagiskhet innebär ett lagbrott, olydnad mot lagens undervisning så kan Paulus fråga såhär.

²²Där står skrivet att Abraham hade två söner, en med sin slavinna och en med sin fria hustru.

²³Slavinnans son var född av mänsklig vilja, den fria hustruns son däremot i kraft av ett löfte.

²⁴Detta har en djupare mening:

Det grekiska ordet är "allegoroumena" allegorisera. Paulus gör här en midrash - uttolkning av vad texten kan säga om det problem han diskuterar nu.

de två kvinnorna betecknar två förbund. Det ena kommer från berget Sinai och föder sina barn i slaveri, det är Hagar. ²⁵Ordet Hagar betecknar Sinai berg i Arabien och motsvarar det nuvarande Jerusalem, eftersom det lever i slaveri med sina barn. ²⁶Men det himmelska Jerusalem är fritt, och det är vår moder. ²⁷Det står skrivet:

*Gläd dig, du ofruktsamma,
du som inte föder barn,
jubla högt, du som inte
känner födslovända,
ty den ensamma har många barn,
fler än den som har en man.*

²⁸Ni, bröder, är löftets barn liksom Isak. ²⁹Och som det var då, att han som var född efter naturens ordning förföljde den som var född i kraft av Anden, så är det också nu. ³⁰Men vad säger Skriften: *Driv ut slavinnan och hennes son. Ty hennes son skall inte ärva tillsammans med den fria hustruns son.* ³¹Alltså, bröder, är vi inte barn till slavinnan utan till den fria hustrun. (Gal 4:21-31)

Igen ska vi alltså komma ihåg vad Paulus polemiserar emot. Det är den pervertering av Guds goda lag som kallas lagiskhet. Lagiskheten kommer från berget Sinai såtillvida att

därifrån väljer den sina bud som ska följas. Men skulle man lyssna till alla bud, till helheten, skulle aldrig någon lagiskhet uppkomma utan man skulle lära sig att förtrösta på den frälsning Gud vill skänka. Man skulle leva i tro och kärlek till Gud och människor. Varje gång man misslyckas skulle man bekänna sin synd och förtrösta på den förlåtelse som Gud ger när man i trohet mot Gud låter ett oskyldigt, felfritt ställföreträdande djur ta det straff man själv förtjänat.

Det nuvarande Jerusalem var genomsyrat av den lagiska persionen. Det hade drivit ut de messiastroende judarna och fortsatte att förfölja dem varhelst de fick tillfälle.

Driv ut slavinnans son. Det går inte att låta dessa söner dela rum i ens hjärta. Jag kan inte förtrösta på både det jag presterat i egen kraft och på Jesus tro(fasthet) som offerlamm. Man måste köra ut den egna prestationens son så att löftets son kan få leva. Det är alltså lagiskheten som måste köras ut, inte Guds goda lag - operverterad. Persionen ska ut och det äkta ska stanna

Friheten i Kristus

Detta är temat för hela kapitlet. Detta liv består av ett liv i tillit, trofasthet och kärlek och det producerar god frukt på grund av att det ges kraft av den inneboende Helige Ande och den gamla naturen dödad varje dag. I kontrast med detta är livet i lagiskhet som producerar all slags dålig frukt och synd eftersom den kontrolleras av den gamla naturen.

5¹*Till denna frihet har Kristus gjort oss fria. Stå därför fasta och låt er inte på nytt tvingas in under slavoket. (under lagiskhetens förbannelse)²Se, jag Paulus säger er att om ni låter omskära er, kommer Kristus inte att vara till någon hjälp för er. (Gal 5:1-2)*

Nu är det viktigt att komma ihåg att brevet är skrivet till en församling av hednakristna. Paulus själv såg till att Timoteus - som hade en judisk mor - blev omskuren. I polemik mot icke-messianska judar har aldrig Paulus hävdad, att judar inte mer ska omskära sig. Hans handlingar under sitt sista besök i Jerusalem var specifikt ämnade att motbevisa de falska anklagelser som riktats mot honom, nämligen att han skulle ha undervisat att judiska troende inte skulle omskära sina barn. Det nya förbundet genom Jesus gör omskärelsens förbund instiftat med Abraham om intet lika lite som förbundet med Mose instiftat vid Sinai gör Guds löften till Abraham om intet.

Här gäller frågan hedningar som blivit kristna. I Apg 15 refereras apostlamötet i Jerusalem och där konstateras att hedningar som kommer till tro inte ska omskära sig eller annars vara tvungna att anta judiska seder. De ska förbli hedningar (icke-judar) men frälsta sådana. De som skulle ha omskurit sig av lagiska orsaker skulle därmed ha försökt förtjäna, ge en motprestation till den tillräknade rättfärdighet som är frukten av Jesu tro(het) som offerlamm. Därmed skulle de ha valt bort den (Jesu) rättfärdigheten och Kristus skulle inte ha varit till hjälp för dem.

³Jag försäkrar er än en gång: var och en som låter omskära sig är skyldig att hålla hela lagen. (Gal 5:3)

Lagiskheten väljer alltid ut ett set med regler som den upphöjer till en frälsningsavgörande ställning medan övriga bud ignoreras. Här betonar Paulus att om man har tänkt att bygga sin frälsning på ett mekaniskt regelhållande så får inget bud - inte ens det minsta - ignoreras och den som brutit mot ens det minsta har brutit mot allt och är skyldig till döden. De personer som nästlat sig in i församlingen i Galatien betonade tydligen speciellt omskärnelsen och andra yttre föreskrifter

⁴Ni har kommit bort ifrån Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. (Gal 5:4a)

Här kan Paulus igen omöjlig tala om lagen operverterad. Detta därför att Guds goda lag inte lär lagiskhet. Guds goda lag lär (inte minst genom offerlagarna) att den enda möjligheten för en mänska att kunna komma i Guds närhet och överleva är att en annan tar på sig den synd som befläcker och genomsyrar mänskan. Den ställföreträdande döden var innan Messias död ett offerdjurs död (lamm, get eller ko/tjur). Att bli rättfärdig på lagens väg är alltså att vandra på den blodköpta vägen in till Guds närhet. Här vänder sig alltså Paulus åter en gång inte mot lagen som sådan men mot den dåtida judendomen genomsyrande villfarelsen och vantolkningen - lagiskhet. Lagiskheten upphöjer alltid egot och resultat blir endera självupphöjelse och stolthet eller fördömelse och förkastelse beroende på resultat och grad av egen blindhet.

Ni har fallit ur nåden. ⁵Vi däremot väntar i Anden genom tron på den rättfärdighet som är vårt hopp. ⁶Ty i Kristus Jesus beror det inte på om vi är omskurna eller oomskurna, utan om vi har en tro som är verksam i kärlek. (Gal 5:4b-6)

Inga yttre attribut kommer att frälsa någon, varken omskärelse, dop eller församlingstillhörighet. Det avgörande är en levande tro - som är verksam i kärlek.

⁷Ni började bra. Vem har nu hindrat er, så att ni inte längre lyder sanningen? ⁸Till det har ni inte blivit övertalade av honom som kallade er. ⁹Lite surdeg syrar hela degen. ¹⁰Jag för min del litar i Herren på att ni inte skall vara av annan mening. Men den som skapar förvirring bland er skall få sin dom, vem han än är. ¹¹Bröder, om jag fortfarande predikade omskärelse, varför skulle jag då bli förföljd? Då vore korsets anstöt borta. ¹²De som uppviglar er borde gå och stympta sig. (Gal 5:7-12)

Skulle Paulus ha predikat att hedningar fortfarande måste omskära sig om de vill bli fullvärdiga medlemmar av Guds folk skulle han inte ha stött sig med den lagiska ande som höll de judiska folkmassorna i sitt grepp

¹³Ni är kallade till frihet, bröder. Använd bara inte friheten så att den onda naturen får något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek. ¹⁴Ty hela lagen är uppfylld i detta enda budord: *Du skall älska din nästa som dig själv.* ¹⁵Men om ni biter och sliter i varandra, se då till att ni inte blir uppslukade av varandra. (Gal 5:13-15)

Så om Paulus här i Galaterbrevet hade vänt sig mot lagen i operverterad form hade han vänt sig mot den bärande principen: Du ska älska din nästa som dig själv. Det gör han ju inte, utan det är lagiskheten han strider mot.

Köttets gärningar och Andens frukt

¹⁶Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så kommer ni inte att göra vad köttet begär.

Här syftar alltså köttet på den gamla naturen. Anden syftar endera på Guds helige Ande eller på människans ande som i så fall i det här sammanhanget syftar på vår nya pånyttfödda natur. Personligen tycker jag att det senare alternativet öppnar upp förståelsen av sammanhanget på ett mycket bättre sätt än om det här syftar på Guds helige Ande. Vi ska alltså ledas av vår nya natur, inte följa den gamla naturens lidelser.

¹⁷Ty köttet (*den gamla naturen*) söker det som är emot Anden (*anden - vår nya natur*) och Anden (*anden - vår nya natur*) söker det som är emot köttet (*den gamla naturen*). De två strider mot varandra för att hindra er att göra det ni vill. ¹⁸Men om ni leds av Anden (*anden - vår nya natur*), står ni inte under lagen (*upo nomon - under lagiskhet*).

¹⁹Köttets (*den gamla naturens*) gärningar är uppenbara: de är otukt, orenhet, lösaktighet, ²⁰avgudadyrkan, svartkonst, fiendskap, kiv, avund, vredesutbrott, gräl, splittringar, villoläror, ²¹illvilja, fylleri, utsvävningar och annat sådant. Jag säger er i förväg vad jag redan har sagt: de som lever så skall inte ärva Guds rike.

Om jag låter mig styras av min gamla natur, om jag inte vill korsfästa min gamla mänska, om jag inte vill ta mitt kors på mig och följa Jesus är min tro självbedrägeri och inbillning.

²²Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, ²³trohet, mildhet och självbehärskning. Sådant är lagen inte emot.

Lagen är bara emot det som är ont och det som bryter ner relationer gentemot Gud, andra människor och mig själv

²⁴De som tillhör Kristus Jesus har korsfäst sitt kött med dess lidelser och begär. ²⁵Om vi har liv genom Anden, låt oss då även följa Anden. ²⁶Låt oss inte söka tom ära, inte utmana varandra och inte avundas varandra. (Gal 5:16-26)

Bär varandras bördor

6¹Bröder, om ni kommer på någon med att begå en överträdelse, då skall ni som är andliga människor i mildhet upprätta en sådan. (Gal 6:1)

En som lever i enlighet med Guds goda lag nitälskar för Guds vilja, men han är mild, uppsökande och vill alltid upprätta och lyfta upp. Jesus är förebilden..

Men se till att inte du också blir frestad. ²Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag. (Gal 6:1b-2)

"Bear one another'(s.) burdens - in this way you will be fulfilling the Torahs true meaning which the Messiah upholds" så översätts versen i JNT. Frågan är: vad menas med Kristi lag?

Texten i grekiskan är: "ton nomon tou Christou" Messias/Kristi lag. (Kristus är ju motsvarigheten till Messias på grekiska)

Det här uttrycket finns bara på detta enda stället i hela Bibeln. Däremot finns samma fras i "Midrash Rabbah on Ecclesiastes 11:8": The Torah which a person learns in this world is vanity in comparison with the Torah of Messiah" = "Den lag som en person lär i den här världen är fåfänglighet i jämförelse med Kristi/Messias lag.

Betydelsen här är ju att Kristi lag betyder lagen som den kommer att läras/undervisas av Messias.

En viktig fråga i sammanhanget är givetvis om Jesus instiftade en annan lag skild från Mose lag? Innebär alltså det att uppfylla Kristi lag något annat än att uppfylla Mose lag? En traditionell kristen uppfattning har ju varit att Mose lag lär ut lagiskhet men att Kristi lag är något helt annat: kärlek. Som det framkommit av tidigare kommentarer, som det framgår om man läser sammanställningarna av gamla testamentets lagar är detta - om än mycket vanlig - en fullkomlig missuppfattning. Det är den uppfattning de ledande fariséerna och skriftlärde hade. Dem Jesus kallade för huggormsyngel, som han anklagade för att med lögnpenna perverterat lagen. Dessa som Jesus sa svalde kameler men silade mygg, som var blinda fast de sa att de såg. Kära nå'n tror vi verkligen att deras uppfattning och vantolkning av lagen var den rätta? Hur har det kunnat gå så?

Jesus försäkrade ju sina åhörare att han inte kommit för att upphäva lagen och profeterna, inte ens det minsta budet, inte ens den minsta bokstaven (jota - som var en liten prick') (Matt 5:17-19).

Detta att lagen är evig innebär inte att det kan bli förändringar i tillämpningar under (frälsnings)historiens gång. I den judiska traditionen finns en förväntan på att när Messias kommer blir det en förändring/förvandling av Torah.

När Stefanus anklagas för att ändra på de seder Mose har gett judarna (Apg 6:13-15) så svarar han inte att Ja, eftersom Mose lag inte gäller längre, nu har vi Kristi lag. Nej, utifrån Mose lag visar han att det är sina anklagare som lever i uppror mot Mose lag, precis som deras förfäder gjorde. Stefanus bekräftar alltså Mose lags ställning. Den gäller fortfarande. Dock med vissa justeringar i och med Messias liv och försoningsdöd. Speciellt gäller då att hednakristna inte behöver omskära sig eller leva enligt de lagar som är specifikt judiska gällande speciellt fester, diet. Tidigare hade det också skett förändringar, bl.a. när templet byggdes överfördes offertjänsten dit. Påskritualen hade förändrats i och med att israeliterna blev bofasta i Israel med Jerusalem och templet uppbyggda.

På samma sätt är det när Paulus kommer till Jerusalem för sista gången och han anklagas att lära att judar inte längre ska omskära sina barn eller leva efter judiska seder. Han visar med sitt handlande att det inte alls stämmer (Apg 21:20-26)

De judiska rabbinerna hade gjort tillägg och förändringar i Mose lag långt innan Jesus föddes. Bl.a. infördes Purim festen som en obligatorisk fest till minne av Ester långt senare. Rabbinsk tolkning gjorde polygami förbjudet liksom lagen att gifta sig med en död broders hustru till ett sällsynt undantag istället för föreskriven plikt. Det är därför fullkomligt omotiverat att kalla de förändringar som skedde i samband med Jesu liv, död och uppståndelse att upphäva lagen om man inte kallar rabbinernas (goda) nytolkningar för att upphäva. Ingetdera upphäver, bara ställer i nytt ljus, de förändrar bokstaven för att kunna hålla fast vid lagens anda.

Kristi/Messias lag är samma sak som Mose lag. Med de förändringar som härstammar från Messias första ankomst och den nya (frälsnings)historiska situation den medförde. I Mose lag är de centrala budet: Du ska älska HERREN din Gud av allt ditt hjärta... och din nästa såsom sig själv Mose lag levs ut i Jesu liv det innebär tro som uttrycker sig i kärlek.

Istället för att upphäva lagen så uppehåller/stadfäster Jesus den och ger den dess sanna mening. Han tolkar lagen precis som andra rabbiner gjorde. Utifrån lagen visade han på vilka missuppfattningar av lagen det förekom. När Jesus säger: jag har inte kommit för att upphäva lagen utan för att fullborda den så menar Han just det Han säger, fast vi på grund av den vanliga teologin blivit blinda för ordens enkla innebörd. Jesus fullbordar lagen, gör den komplett, han ger den rätta tolkningen (nåden och sanningen) och han ger vissa tillägg. Efter nya testamentet är lagen komplett. Att lyda lagen efter Jesu liv och försoningsdöd innefattar att sätta sin lit och sin tro till Jesus och att vara ledd av den helige Ande.

Den som alltså bär varandras bördor han älskar sin nästa som sig själv, han lever i enlighet med lagen - upphållen av Messias. Det är inget nytt bud, det gavs vid Sinai av Mose. Det budet lyfte Jesus, liksom många andra judiska rabbiner fram som ett av de två mest centrala och grundläggande buden i lagen.

³Ty den som tror sig vara något, fast han ingenting är, han bedrar sig själv. ⁴Var och en skall pröva sina egna gärningar. Han behåller då för sig själv det som är värt att vara stolt över och jämför sig inte med andra. ⁵Ty var och en skall bära sin egen börda. ⁶Men den som får undervisning i ordet bör dela med sig av allt gott till den som undervisar honom. ⁷Bedra inte er själva. Gud bedrar man inte: det människan sår skall hon också skörda. ⁸Den som sår i sitt köotts åker (*låter den gamla människan styra*) skall av köttet skörda undergång, men den som sår i Andens (*här kanske a:et borde var litet och således syfta på människans egen ande eller snarare den nya pånyttfödda människan*) åker skall av Anden (av Gud) skörda evigt liv.

⁹Låt oss inte tröttna på att göra gott. Ty när tiden är inne får vi skörda, om vi inte ger upp.

¹⁰Låt oss därför göra gott mot alla människor medan vi har tillfälle, och framför allt mot dem som delar vår tro. (Gal 6:3-10)

Inte omskärelse utan ny skapelse

¹¹Se här med vilka stora bokstäver jag skriver till er med egen hand. ¹²Alla som vill ha gott anseende genom något yttre försöker tvinga er till omskärelse, och detta bara för att de inte skall bli förföljda för Kristi kors.

Det var ingen nitälskan för sanningen, inte att de var fast övertygade i sina samveten att det enda rätta var att alla frälsta hedningar också skulle omskäras, utan enligt Paulus var det rädsla för förföljelse som stod bakom omskärelseivern

¹³Ty de som låter omskära sig kan inte ens själva hålla lagen, men de vill att ni skall låta omskära er, för att de skall kunna skryta med att ni är omskurna.

De som ville att alla skulle omskäras hade lagiska argument. ...ni måste omskära er för att få det bättre ställt med Gud...

¹⁴För min del vill jag aldrig berömma mig av något annat än vår Herre Jesu Kristi kors, genom vilket världen är korsfäst för mig och jag för världen. ¹⁵Det har ingen betydelse om man är omskuren eller oomskuren. Det som verkligen betyder något är en ny skapelse. ¹⁶Frid

och barmhärtighet över dem som följer denna regeln (*som lever sina liv som en ny skapelse - både frälsta hedningar och messianska judar*), ja, över Guds Israel.

Uttrycket "Guds Israel" finns endast här i hela Bibeln. Uttrycket har bl.a. använts som grund för ersättningsteologi som säger att Israel är det gamla Israel som inte längre har någon funktion medan kyrkan är det nya Israel - Guds Israel. Men den här versen lär inte ersättningsteologi lika lite som någon annan vers i nya testamentet eller gamla testamentet lär ut sådan teologi.

Skulle Paulus börja undervisa något sådant här. En sådan undervisning skulle vara extremt sprängstoff för vilken han skulle vara tvungen att ge mycken underbyggnad ur skriften. En sådan uppfattning skulle inte här tas fram utan förvarning i de få rader Paulus skriver med egen hand för att autenticera sitt brev.

¹⁷Nu må ingen plåga mig längre, eftersom jag bär Jesu märken på min kropp. (*Spår av de lidanden som följt Paulus efterföljd av Jesus*) ¹⁸Vår Herre Jesu Kristi nåd vare med er ande, bröder. Amen. (Gal 6:11-18)

Subjekt eller objekt genitiv (Vår eller Jesu tro)

Plockat från kommentaren till Galaterbrevet.

Nästa knivighet är att "tro på Jesus" lika bra kan översättas med "Jesu tro". Det betyder då inte att Jesus anser det för sannolikt att Fadern finns utan Jesu tro(fasthet) och lydnad gentemot Fadern. Det som skall avgöra vilken väg man ska översätta detta styrs av sammanhanget.

För det första måste vi på nytt konstatera att tro (grek: pistis, hebr emunah) i den hebreiska kulturen uttrycker dels tillit att lita på och att vara trofast och trogen. Det är i den grekiska kulturen tro betyder att hålla något för sannolikt. (Se bl.a. Gal 2:16c; Apg 3:16 JNTk).

Ordagrant står det ... "förutom tro av Jesus Kristus" (dia pisteôs Iêsou Chrisou). Problemet vi ska fokusera på här är: vems tro talas det om Jesu eller vår?

Det är nämligen inte självklart eftersom uttrycket kan tolkas endera som objektiv genitiv eller som subjekt genitiv.

I subjekt genitiv är det substantivet (Jesus) som producerar handlingen. I denna vers skulle det innebära översättningen: "Jesu Kristi tro(fasthet)". Alltså vad Jesus gjorde när Han blev vårt offerlamm.

I objekt genitiv är det substantivet (Jesus) som mottar handlingen. Då blir alltså översättningen den vanliga "vår tro på Jesus Kristus". (se mer Rom 3:22 JNTk)

I de allra flesta översättningar har man valt alternativet "vår tro på Jesus Kristus". Då blir slutsatsen snarast att det blir vår mentala tro på att Jesus var Guds Son och att Han dog för våra synder avgörande. Då får "tro" också närmast den grekiska betydelsen. Ofta görs då också kontrasten till laggärningar och så har man fullbordat missuppfattningen att det gäller bara att mentalt tro att göra det som är rätt och lyda lagen blir då närmast en belastning.

Men väljer man subjekt genitiv blir det avgörande Jesu Krist trofasthet som vårt offerlamm. Den förlåtelse Han ger som en gåva får var och en sedan ta emot av nåd genom tro. Tidigare, innan Jesu död och uppståndelse var det också meningen att man skulle ta emot förlåtelse av nåd genom tro p.g.a. djuroffrens ställföreträdande död.

I avsnitt som är klara när Paulus använder pistis (tro) följt av ett genitiv substantiv så förutsätter det alltid subjekt genitiv, aldrig objekt genitiv t.ex. Rom 3:3 Guds trofasthet, Rom 4:12 "den tro som vår fader Abraham hade"

Här kommer den här versen översatt med såväl subjekt- som objektgenitiv m.m.

"Men eftersom vi vet att människan inte förklaras rättfärdig (tillräknad rättfärdighet) genom att lagiskt hålla sig till paragrafer som finns i lagen utan genom Jesu Krist tro så har också vi satt vår tilltro till Kristus Jesus så att vi ska stå som rättfärdiga tack vare Jesu Kristi trofasthet och inte genom lagiskhet"

I denna vers Gal 2:16. Delar alltså Paulus upp den frälsande tron till att bestå av Jesu tro(fasthet) som offerlamm och vår tro (tillit och lydnad) som förtröstar på honom. Genom

denna översättning får den här versen logik och mening, vilken den till endel saknar om man översätter enbart med objekt genitiv. Halleluja! Herre låt oss se undren i din lag.

Jesu trohet ända in i döden blev den objektiva grund på vilken Gud kunde göra rättfärdighet åtkomlig till andra mänskliga varelser - villkoret var att de vandrade i tro gentemot honom sökte rättfärdigheten via Jesus genom att ta emot den som en fri gåva. Denna gåva ska sedan leda till ett liv i alltmera harmoni med Guds lag - inte till ett liv där man struntar i den.